

STICHTING GESLACHT MEES

JANUARI 1959

ADRES VAN REDACTIE EN ADMINISTRATIE:
BLAAK 10 — ROTTERDAM

NUMMER 13

LES ANCÊTRES

*Rien ne m'appartient, ni mon logis,
ni moi-même
C'est dans leurs pas que je dois
avancer;
Je ne puis plus rien voir,
rien saisir, rien penser,
Sans retrouver leurs yeux,
leurs mains, tout leur poème
Leur soin s'efforce à mon plaisir:
L'arbre qu'ils ont planté
m'offre leur pleine branche
Et la page, où leur coeur s'épanche,
M'indique d'un signet
ce qu'ils ont su choisir
Pour combler de fruits mon Dimanche.*

Gustave Zidler.

FAMILIEBERICHTEN.

De tussen haakjes geplaatste bladzijdenummers verwijzen naar de Genealogie van het Geslacht Mees, door C. J. Polvliet, 2e herziene uitgave 1925.

GEBOREN:

Te Amsterdam, 3 juni 1957 - Mark Christiaan Aris en 14 augustus 1958 - Bastiaan Rudolph Hetzerus, zonen van Mr. A. A. Gieben en Margaretha Elisabeth Mees (blz. 51).

Te Tarkura, Ghana, 2 december 1957 - Jeannette Petronella, dochter van Anthony Whitaker en Marjolaine Oda Mees (blz. 54).

Te Doetinchem, 11 mei 1958 - Elisabeth Mea Margaretha, dochter van Th. P. J. M. Pijnenburg en Kitty Mees (blz. 18).

Te Amersfoort, 3 augustus 1958 - David, zoon van Ds. J. G. Mees (blz. 81) en Gloria Coolidge.

Te Scheveningen, 7 november 1958 - Iris Johanna, dochter van D. W. Esterl en Arnica Maria Mees (blz. 129).

Te Zuidlaren, 11 juli 1955, Walda Yolanda - 29 oktober 1956, Jeannette Petronella - 13 juni 1958, Willemien - dochters van Hitzerus Emanuel Mees (bldz. 54) en Louise Mathilde Henriette Siemens.

GEHUWD:

Te Budapest, 5 juli 1934 - Fokko Alting Mees (blz. 16) en Katalin Pataky, geb. te Alvinc (Hong.) 13 september 1894, dochter van Laszlö en Rita von Kreibitz. (Katalin Pataky overleed te Nice, 2 maart 1946.)

Te Roquebrune-Cap Martin, 4 februari 1950 - Fokko Alting Mees (blz. 16) en Martha von Haartman, geb. te St. Petersburg, 20 augustus 1885, dochter van Fridolf Raphaël en Alice Pinello.

Te Rotterdam, 16 maart 1957 - Marjolaine Oda Mees, dochter van Herman E. Mees (blz. 54) en Jeannette Petronella van Aken, met Anthony Whittaker, geboren te Burnley (Engeland), 27 juni 1923.

Te Stuttgart-Botnang, 31 mei 1958 - Arnica (Armina) Maria Mees, dochter van L. F. C. Mees (blz. 129) en A. A. A. L. J. Seebohm, met Dietrich Wilhelm Esterl, hist. drs. geb. te Stuttgart 20 oktober 1934, zoon van Wilhelm Antoni Esterl en Dorothea Maria Sophie Bischoff.

Te Vancouver (Canada), 19 juli 1958 - Peter Mees, zoon van M. J. Mees (blz. 100) en W. A. van de Stadt, met Maria Theresia van Hoogstraten, geb. te Nieuwe Pekela (Gr.) 5 oktober 1926; dochter van Ds. J. A. van Hoogstraten en Jkvr. J. L. W. Th. Von Steiger.

Te Londen, 22 augustus 1958 - Elizabeth Cristina Mees (blz. 51), weduwe van H. J. H. Haas, met Mr. Melchior Jan Meihuizen, geb. te Wuldervank, 1 september 1903, zoon van Hendrik Klaas Meihuizen en Gijsberta Hermina Leopold.

Te Groningen, 30 augustus 1958 - Hitzerus Mees, zoon van H. Mees (blz. 50) en A. Huizinga, met Elsje van der Zee, geb. te Groningen, 2 dec. 1938, dochter van Rein van der Zee en Johanna Henderika Cornelia Nierop.

Te Vancouver (Canada), 6 september 1958 - Walter Mees, zoon van M. J. Mees (blz. 100) en W. A. van de Stadt, met Kate Clifford, geb. te; dochter van Hugh en

Te Bennebroek, 20 november 1958 - Carel Frederic Willem Mees, zoon van Jacob Mees (blz. 100) en Elizabeth Maria Christina Huysmans, geb. dochter van

OVERLEDEN:

Te Rotterdam, 24 februari 1958 - Dr. Johannus Hendricus Zaaijer, echtgenoot van Anna Constance Maria Mees (blz. 109).

Te Rotterdam, juni 1958 - Sara Adriana Petronella Mees (blz. 77), weduwe van Mr. P. Baelde.

Te Haren (Gr.), 30 december 1958 - Hetzerus Mees (blz. 50), echtgenoot van Anna Huizinga.

* *
*

BIJZONDERE GEBEURTENISSEN

Op 14 september 1957 verloofden zich Rudolf Sebastiaan Hildebrandt Mees (blz. 129) en Christja Elizabeth Henny.

Vrijdag 25 april 1958 was voor de firma P. Mees Lzn. een feestdag. Na een ingrijpende verbouwing kon zij haar bekende zaak in huishoudelijke artikelen, aan de Vischmarkt 24 te Groningen, geheel gemoderniseerd heropenen.

Op 17 mei 1958 werd door de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging de Jan van Riebeeckpenning toegekend aan Mr. W. C. Mees te Wassenaar.

* *
*

SCHENKING

uit de nalatenschap van wijlen mevrouw S. A. P. Baelde-Mees ontving de stichting, via de Heer E. R. O. Gleichman, enige oude familiepapieren alsmede twee geschilderde jeugdportretten, voorstellende de overledene en haar zuster mevrouw Hoyneck van Papendrecht-Mees. Een reproductie van deze jeugdportretten kunt u vinden op pagina 12 van Kroniek no. 10. Ook van de erfgenamen, de familie Jansen te Schiedam, mocht het archief enkele, op de familie betrekking hebbende, stukken ontvangen.

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN LEDEN EN BIJZONDERE LEDEN VAN DE
STICHTING GESLACHT MEES, GEHOUDEN OP ZATERDAG 30 AUGUSTUS 1958, TEN
KANTORE VAN DE HEREN R. MEES & ZOONEN TE ROTTERDAM.

Op deze vergadering waren een dertigtal leden aanwezig, waarvan vele met hun echtgenote/echtgenoot en enkele met een dochter of zoon. De namen kunt u vinden onder de hierna opgenomen foto.

De belangrijkste punten van de agenda waren het verslag van het bestuur over de lotgevallen van de Stichting sedert de vorige vergadering en over het gevoerde financiële beleid; een voorstel tot handhaving van de stichtingsvorm en in verband hiermede wijziging van de statuten, (dit voorstel werd gedaan met het oog op de in werking treding van de Wet op de Stichtingen); en de wenselijkheid van de uitgave van een herdruk van de Genealogie van het Geslacht Mees van C. J. Polvliet, terwijl ten slotte ook enkele redactieleden voor de Kroniek van de Stichting benoemd moesten worden.

De vergadering werd geleid door de voorzitter, de heer Mr. W. C. Mees.

Ten aanzien van de behandelde agendapunten zij het volgende vermeld:

Wat de financiële toestand betreft is het kapitaal van f 3.551,59 op ultimo 1950 teruggelopen tot f 1.800,53 op ultimo 1957. De jaarlijkse ontvangsten zijn helaas niet toereikend om de uitgaven te dekken. Dit geldt vooral voor de jaren waarin een nummer van de Kroniek verschijnt. Aan contributie wordt per jaar namelijk circa f 400,— ontvangen, terwijl de drie laatstverschenen nummers gemiddeld f 675,— gekost hebben.

Naar aanleiding van deze ongunstige financiële toestand waren de aanwezigen het er na gedachtewisseling over eens dat de contributie van f 2,50 per jaar te laag is. De penningmeester, de heer Mr. Ph. A. J. Mees, noemde een bedrag van f 10,— als minimum voor deze tijd verantwoord. Aangezien geen der aanwezigen hiertegen bedenkingen tot uiting bracht mocht worden aangenomen dat men bereid is deze contributieverhoging te aanvaarden waardoor het bedrag aan ontvangsten het volgende jaar een bevredigende stijging zal ver-

tonen. (Enkele leden verhoogden reeds vrijwillig hun contributie over 1958.)

Besloten werd de stichtingsvorm te handhaven. Dit brengt met zich mede dat de statuten gewijzigd moeten worden. De leden worden begunstigers; begunstigers kunnen op de bijeenkomsten het door het bestuur gevoerde beheer aan een bespreking onderwerpen, voorstellen doen inzake dat beleid en eventuele wensen kenbaar maken. Zij hebben echter geen stemrecht.

Het bestuur moet zichzelf door co-optatie vernieuwen en/of aanvullen en regelmatig aan de begunstigers verslag uitbrengen over het wel en wee van de Stichting.

Wat betreft een heruitgave van de Genealogie van het Geslacht Mees van C. J. Polvliet, werd besloten dat door de administrateur, de heer Louwen, de bewerking van een nieuwe druk ter hand genomen zal worden. Aangezien een herdruk in boekvorm te kostbaar wordt, zal hij na gaan wat de kosten zullen bedragen van een uitgave op losse gestencilde bladen. De administrateur is reeds met de bewerking begonnen, maar kan eerst een begroting overleggen als bekend is hoeveel bladen er voor de uitgave nodig zijn.

Tot redactieleden voor de Kroniek werden benoemd de dames Mevrouw S. A. Verbrugge-Mees, Mevrouw C. E. A. Ch. Arnold-Mees, Mevrouw E. F. Teychiné Stakenburg-Mees en de Heer Dr. Ir. R. H. Mees, die deze benoeming gaarne aanvaardden.

Na afloop der vergadering hield de voorzitter een causerie over Amsterdamse Martelaren welke met grote aandacht aangehoord werd. Het betrof o.m. een voorzaat van de echtgenote, Sara van Lelyveld, van Rudolfus Mees (1728).

Daarna begaven de leden zich naar de vergaderzaal waar een uitgebreide collectie schilderijen, prenten, boekwerken en andere curiosa, betrekking hebbend op het geslacht, langs de wanden en op de tafel was uitgesteld. Met grote belang-

stelling werd deze door de aanwezigen in oogen- schouw genomen.

Voor het bijeenbrengen dezer collectie is het bestuur, onder meer, tot grote dank verplicht aan de dames D. E. M. Mees-Havelaar, M. Mees-van Dorp, J. F. Bonjer-Mees, S. A. Verbrugge-Mees en de heren H. E. Mees Sr., H. D. Kolff en R. A. Haverkorn van Rijsewijk.

Tot besluit begaven de aanwezigen zich naar het woonhuis van de heer J. Mees, alwaar zij ontvangen werden door mevrouw Mees, die de gasten thee en apéritif aanbood, waarna, als hoogtepunt het ganse gezelschap vereeuwigd werd onder de ceders in de tuin, waarvan de afbeelding een geslaagde documentatie genoemd mag worden.

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (10) (11) (12) (13) (14) (15) (16) (17) (18) (19) (20) (21) (22) (23) (24) (25) (26) (27) (28) (29) (30) (31) (32) (33) (34) (35) (36) (37) (38) (39) (40) (41) (42) (43) (44) (45) (46) (47) (48) (49) (50) (51) (52) (53) (54) (55)

1. Ir. R. A. Mees, Delft — 2. Drs. R. S. H. Mees, Amsterdam — 3. Mevrouw J. Verbrugge-Lopes Cardozo, Rotterdam — 4. R. A. Haverkorn van Rijsewijk, Rotterdam — 5. Mr. E. F. Bonjer, Rotterdam — 6. Mevrouw L. J. H. Staab-Mees, Rotterdam — 7. Mevrouw J. Haverkorn van Rijsewijk-van Peski, Rotterdam — 8. Mr. A. Q. Mees, Driebergen — 9. Dr. L. S. Hannema, Wassenaar — 10. Mevrouw A. H. Hannema-Mees, Wassenaar — 11. Mevrouw M. L. Mees-Quarles van Ufford, Rotterdam — 12. Mevrouw A. E. Mees-de Mol van Otterloo, Driebergen — 13. Mr. B. Mees, Rotterdam — 14. Mr. H. Mees, Rotterdam — 15. Mevrouw A. D. E. L. Mees-Wijtema, Rotterdam — 16. Mevrouw J. M. van Kinschot-Dorhout Mees, Leiden — 17. Mevrouw A. E. J. Mees-Berg, Wassenaar — 18. Mr. W. C. Mees, Wassenaar — 19. Mr. K. Staab, Rotterdam — 20. Ir. A. F. Arnold, Wassenaar — 21. Mevrouw J. F. Bonjer-Mees, Rotterdam — 22. Mevrouw Willemien Zaayer, Den Haag — 23. Mevrouw Marie Antoinette Mees, Rotterdam — 24. Mevrouw M. C. Captijn-Mees, Zeist — 25. Mevrouw M. Mees-von Haartman, Beausoleil — 26. Mevrouw Elisabeth Boon, Caracas — 27. Mevrouw Ch. T. Boon-Mees, Caracas — 28. Mevrouw C. E. A. Ch. Arnold-Mees, Wassenaar — 29. Mevrouw Thalitha Boon, Caracas — 30. Mevrouw J. A. Mees-van Bommel, Groningen — 31. B. Verbrugge, Rotterdam — 32. Dr. Ir. R. H. Mees, Groningen — 33. Mevrouw D. E. M. Mees-Havelaar, Rotterdam — 34. Bert Joist Mees, Groningen — 35. Mevrouw M. L. Dorhout Mees-Hesse, Groningen — 36. Mr. P. R. Mees, Poortugaal — 37. Mevrouw W. des Tombe-Mees, Den Haag — 38. Emmy Teychiné Stakenburg, Rotterdam — 39. Gregorius Mees, Amsterdam — 40. Jhr. Mr. F. H. van Kinschot, Leiden — 41. Mevrouw S. A. Verbrugge-Mees, Rotterdam — 42. Jacob Mees, Rotterdam — 43. Fokko A. Mees, Beausoleil — 44. Herman E. Mees Sr., Rotterdam — 45. Mr. Henry Mees, Den Haag — 46. Dr. H. N. Boon, Caracas — 47. Mevrouw M. S. L. Mees-Everts, Rotterdam — 48. Mevrouw S. M. Mees-Jongbloed Unterhorst, Rotterdam — 49. Mevrouw E. F. Teychiné Stakenburg-Mees, Rotterdam — 50. Ferrand Mees, Amsterdam — 51. Prof. Mr. T. J. Dorhout Mees, Utrecht — 52. Mr. Ph. A. J. Mees, Rotterdam — 53. Mevrouw Th. W. M. van der Hoeven-Mees, Rotterdam — 54. T. M. Louwen, administrateur van de Stichting, Rotterdam — 55. J. van der Hoeven, Rotterdam.

Ds. PETRUS NIEUWLAND

Een in zijn tijd beroemd Oranje-gezinde
Haagse predikant.

Door Mr. W. C. Mees.

Petrus Nieuwland is op 16 september 1722 te Rotterdam geboren. De stamreeks van Nieuwland begint met Anthony Nieuwland, die huwde met Marytje Sanders Daly. Uit dit huwelijk werden geboren in 1657 Sara, in 1660 Pieterella, in 1665 Maria en ten slotte Abraham, die in de Oude Kerk te Delft gedoopt werd op 15 november 1669. Hij ondertrouwde te Delft op 12 april 1687 met Anna, ook wel Johanna genoemd, Meyboom. Hij was bakker op de Coornmarkt te Delft. Uit dit huwelijk werden geboren: Anthony gedoopt te Delft 13 februari 1689, Cornelis gedoopt te Delft 2 mei 1691 en weer een Cornelis gedoopt in de Oude Kerk op 30 september 1696. Deze ondertrouwde te Delft op 23 maart 1720 als jonge man met Pieterella Coolbrand, weduwe van Hendrik Telcoorn. Zij huwden op 7 april 1720 in de Kloosterkerk te 's Gravenhage. Deze was een dochter van Pieter Coolbrand en Maria Harlingh. Haar oom Govert Coolbrand was koopman, zwavelstoker en bekleedde vele ambtelijke functies w.o. vroedschap en burgemeester. Zij was eerst te 's Gravenhage op 5 september 1710 gehuwd met Hendrik Telcoorn, kapitein-geweldige over het garnizoen te Maastricht. Zij werd begraven in de Fransche Kerk te Rotterdam op 3 december 1736. Cornelis Nieuwland was wijnverlater¹⁾ in de Houttuin. Hij overleed te Rotterdam tussen 1725 en 1736 maar werd niet begraven in het familiegraf in de Fransche Kerk Nr. 91 waarin op 3 december 1736 zijn vrouw begraven werd en op 30 januari 1723 een tweejarig kind begraven was. Zijn vrouw overleed in een huis aan de Grote Markt, dat eigendom was van Andries Noortberg Mr. Messenmaker, die in 1742 voogd was over zijn zoon Petrus, die toen student was.

Hun zoon Petrus, geboren te Rotterdam 16 september 1722 en overleden te 's Gravenhage op 30 september 1795 was gehuwd met Maria Margaretha Mees geboren te Rotterdam 30 november 1723 en overleden te 's Gravenhage 21 december 1780 dochter van de kassier Gregorius Mees en Cornelia de Sterke.

Uit dit huwelijk werd Johanna Cornelia geboren te Haarlem 2 november 1751 en overleden te Schiedam op 1 mei 1782. Deze huwde 15 januari 1775 met Isaac Maarten Penning, geboren te Delft 17 augustus 1751 en overleden te Schiedam 10 augustus 1815. Hij hertrouwde 5 januari 1783 met Anna Petronella Pigeaud. Deze was mouter en brander en bovendien notaris te Schiedam, regent van het Oudemanhuis 1795-1805, baljuw van Zouteveen en rentmeester der stadsheerlijkheden in het Overmaasche. Zijn oudste zoon uit het eerste huwelijk Petrus Marinus Penning Nieuwland

¹⁾ Wijnverlater was iemand, die de wijn van het ene vat in het andere overbracht en tevens daarin handelde.

geboren te Schiedam 9 mei 1777 en overleden te 's Gravenhage in 1815 nam de naam Nieuwland, welk geslacht toen waarschijnlijk was uitgestorven, achter zijn familienaam aan.

Petrus Nieuwland en zijn echtgenote lieten een zoon na: Gregorius Nieuwland, geb. 15 oktober 1753 en overleden 16 juni 1787, die in 1774 te Utrecht zich als student liet inschrijven en op 24 juli 1785 huwde met Elisabeth van Akerval. Uit dit huwelijk werd op 25 mei 1786 geboren Petrus Nieuwland, die ongehuwd is overleden. Over Gregorius Nieuwland zullen wij later het een en ander mededelen.

Ds. Petrus Nieuwland studeerde aan de Latijnsche School te Rotterdam en later aan de hogeschool te Utrecht. Hij legde zich daar met grote ijver toe op vele soorten van wetenschap, in het bijzonder volgende het onderwijs van Prof. Wilhelmus ab Irhoven. Ds. Godewardus Vrolikheid zegt daarvan dat „daar in een overgroote geleertheid, belesenheid, en schrander oordeel, om 't zeerst doorstralen, en elkander den voorrang als betwisten.” Op 5 en 12 oktober 1746 verdedigde hij er zijn dissertatie „De Gnosticorum Systemate”.

Hij werd vervolgens predikant te Nieuwenhoorn in 1748 en in 1750 te Vlissingen. Zoals reeds is medegedeeld huwde hij op 25 juni 1750 te Rotterdam met

Maria Margaretha Mees. Ter ere van dit huwelijk werden verschillende gedichten gemaakt, onder meer door zijn vriend Ds. Jan Jacob Brahé, toen predikant te Watergang. Ook werd een gedicht gemaakt door de toen beroemde Rotterdamse dichter Dirk Smits. Deze noemt hem in dit gezwollen vers:

„Gewijde Tolk van 't Heilverbondt!
Zielstreeler! nijv're Hartverpletter!
Godwetoerakel! Guldemondt!
Geleerde Nieuwland! Kerktrumpetter!
Die, als ge uw tong en lippen roert,
De zielen 't sterflijk vleesch ontvoert,
Ten rey'leidt met de Hemelingen,
In 't licht dat uit de Heilbronn' straelt,
Wat noopt gij me uw triomf te zingen" enz.¹⁾

Te Vlissingen als predikant staande, viel hem de eer te beurt om uit naam van de kerkeraad de stadhouder Prins Willem IV toe te spreken, toen deze op 5 juni 1751 tot heer van Vlissingen werd ingehuldigd.

Gedurende het stadhouderloze tijdperk had men in het toen sterk staatsgezinde Zeeland de Prins zijn wettige rechten op het markiezaat van Veere en Vlissingen, dat sinds Willem de Zwijger aan de Oranjes behoorde, met dwang willen afkopen en toen de Prins dit weigerde, de zogenaamde koopsom in een Zeeuwse bank gedeponneerd en zijn rechten vervallen verklaard. In april 1747 was Prins Willem IV door de Staten van Zeeland tot stadhouder van deze provincie aangesteld en vervolgens werd hij hersteld als markgraaf van Veere en Vlissingen. Op 5 juni 1751 kwam hij uit Middelburg vergezeld van een deputatie van Zeeuwse regenten naar Vlissingen, om daar gehuldigd te worden. Omstreeks 2 uur n.m. kwam hij aan bij de slechts enige schreden van de stad gelegen buitenplaats van burgemeester Lambrechtsen. Het ijzeren hek van deze buitenplaats was versierd met een ereboog, waarop verzen uit Seneca waren aangebracht. Hier stond de stoet stil en Zijne Doorluchtige Hoogheid stapte uit zijn koets en vervolgens werden hem door Mr. J. van der Mandere d'Ouwkerk, president-burgemeester, met een toespraak de sleutels der poorten en havenen in een rood fluwelen zak, liggende in een grote zilveren schotel, overhandigd.

Nadat de Prins deze toespraak minzaam beantwoord had, stapte hij weer in zijn koets en vervolgde zijn weg door de stad. Het was een grote feestelijke stoet. De Prins zelf zat in een paradekoets met zes paarden, waarin behalve hij zelf de opperstalmeester Grovestins was gezeten. De stoet bestond uit soldaten, hovelingen en verschillende andere hofdignitarissen, en bedienden. De hovelingen en regenten zaten in koetsen met zes paarden. Achter op deze koetsen stonden drie lakeien en op een zelfs twee fraai aangeklede negers.

Aan de trappen van het stadhuis gekomen werd hij door de Magistraat en corps ontvangen en in de vierschaar geleid. Zodra de vorst in het stadhuis gekomen

was, klonken een en twintig vreugdeschoten van het geschut op de stadswallen. De klokken luidden en het carillon speelde het aloude Wilhelmus. In de vierschaar werd de vorst verwelkomd door de President-Burgemeester Jacob van der Mandere van Ouwkerk met een rede, die *minzaam* door hem werd beantwoord.

Vervolgens vertoonde hij zich openlijk in een der grote vensters van de burgemeesterskamer, leunende op een rood fluwelen kussen, hetwelk op een rood fluwelen kleed met gouden passementen belegd in het venster lag. Daarop volgden de toespraken van verschillende colleges van de stad. Als tweede sprak Ds. Nieuwland en vervolgens predikanten van de Waalse Gemeente, van de Engelse Kerkeraad en van de Lutherse Gemeente.

In de stad waren vooral de huizen van de regenten prachtig versierd met toepasselijke inscripties. Er volgde een schitterend vuurwerk. Om 12 uur 's nachts keerde de Prins onder duizend zegewensen naar Middelburg terug. Nog hetzelfde jaar overleed de Prins, die aan de hoopvolle verwachtingen niet had beantwoord.

Nieuwland hield zijn fraaie toespraak zo sierlijk dat hij ieder er mee innam en in het bijzonder het hart van de vorst veroverde, die hem vanaf dit ogenblik een bijzondere genegenheid toedroeg, hetgeen zeer er toe medewerkte, dat hij kort daarop werd bevorderd door zijn benoeming tot predikant te Haarlem. De toespraak van Nieuwland bij die gelegenheid is te vinden in de door de Waalse predikant Ds. D. T. Huët teboekgestelde geschiedenis van de inhuldiging, die in 1753 op stadskosten te Amsterdam werd gedrukt in folio met figuren door Isack Tirion blz. 25 en 26.

De persoon van Nieuwland is aanleiding geweest tot een gerucht makend geschil tussen de vroedschap van Rotterdam en de Kerkeraad. In 1755 wenste de overheid, dat de Kerkeraad bij het werk der beroeping rekening zou houden zowel met „het welzijn van de gemeente" als met „de finantiën van de staat" en verzocht zij het oog te richten „op perzoonen, die burgers' kinderen van deze stadt zijn" en „particulier op den persoon van den heer Nieulandt". De Kerkeraad wenste dit niet en door dit geschil duurde het jaren eer de toen bestaande twee vacatures vervuld waren. De Kerkeraad hield echter voet bij stuk en Nieuwland werd dan ook niet beroepen. De bekende Rotterdamse predikant Hofstede schaarde zich met de predikanten Velingius en Bruining en de patricische ouderling Van der Staal aan de zijde van de minderheid van de Kerkeraad, die de regering bijviel. De reden die Hofstede bewogen heeft om voor Ds. Nieuwland, die zeer bij Willem IV in de gunst stond, op te komen, zal wel geweest zijn diens Oranjegezindheid. Hij zelf heeft deze vorst uitbundig bewierookt in zijn „Bloemen gestrooid op het graf van Willem Carol Hendrik Friso". Hun oppositie kon echter niet verhinderen dat de Kerkeraad tot tweemaal toe weigerde de voordrachten aan de Magistraat voor te leggen. Toen zochten beide partijen het hoger op. De overheid om de onwil van de Kerkeraad in het licht te stellen en de Kerkeraad om

¹⁾ Nagelaten Gedichten van Dirk Smits Rotterdam bij Jacob Burgvliet 1758 deel II blz. 257.

te betogen dat het recht van vrije beroeping dat van vrije nominatie inhield en dat dit laatste door de heeren van de Weth geschonden was. De protesterende leden legden zich hier niet zo maar bij neer en richtten een memorie, waarin hun gevoelens was neergelegd, tot de Staten. Deze werd gevolgd door een contra-remonstrantie van de meerderheid waarin de memorie voor „gansch informeel, erroneus en injurieuus” werd uitgemakt. Hierop volgde een stroom van pamfletten. Speciaal ontstond een hevige pennestrijd tussen Ds. Hofstede van Rotterdam en Ds. van der Groe te Kralingen. Hofstede verdedigde het recht van de overheid om een bepaald persoon te recommanderen daarmede dat reeds de minste lidmaat tot zulk een aanbeveling het recht had.

Deze onverkwikkelijke en boosaardige geschriften waren vaak zeer persoonlijk. Zo werd beweerd dat Ds. van der Groe de lidmaten van zijn gemeente, die in de buurt genaamd „het Slakaadje” bij de Oostpoort, dus onder de rook van Rotterdam woonden, wilde dwingen om als vanouds de Kralingse kerk, waaronder zij gerechtelijk ressorteerden, te bezoeken, hoewel die voor hen veel verder lag dan de Oosterkerk van Rotterdam. Hij was speciaal gebeten op Ds. Hofstede omdat deze daar enige tijd wijkpredikant was en zeer bij de bewoners van die buurt bemind was.

In april 1756 was de eerste en ruim een jaar later de tweede nominatie van de Kerkeraad door de Magistraat goedgekeurd. Op geen van beide kwam echter de naam van de door het stadsbestuur begeerde Nieuwland voor¹⁾. In januari 1757 werd Nieuwland predikant te 's Gravenhage en in 1794 werd hij emeritus. Een hoogtepunt in het leven van Nieuwland was de doop van Willem Frederik van Oranje Nassau, die op 24 augustus 1772 in het Huis ten Bosch geboren was, waar toen de stadhouder Willem V zetelde.

In het Gemeente-Archief te 's Gravenhage bevindt zich een afbeelding van de doop. Op deze prent ziet men Ds. Joannes Munnekmolen, predikant te 's Gravenhage op de kansel van de grote kerk staan. Deze hield een preek met de tekst uit Gen'is I 28 „Word vruchtbaar en vermenigvuldigt”²⁾.

¹⁾ Het conflict in zake Nieuwland staat beschreven in „Rotterdam in de loop der Eeuwen” 2, 1-4de stuk, blz. 76, in Dr. de Bie „Petrus Hofstede” blz. 85-115, Hazewinkel „Geschiedenis van Rotterdam” III blz. 250 en 251 en in de „Nederlandsche Jaarboeken” op het jaar 1751 blz. 1150-1178 en op het jaar 1756 blz. 32 enz. en 390.

²⁾ Ter gelegenheid van de doop werd uitgegeven: „Kerkrede bij gelegenheid van de bediening des heiligen doops met de benaaming van Willem Frederik aan zijne doorluchtige hoogheid den heere Erf-Prins van Oranje Nassau enz. den 17 Herfstmaand 1772 in de Groote Kerk van 's Gravenhage uitgesproken door Joannes Munnekmolen, predikant aldaar”. 's Gravenhage bij H. C. Gutteling en J. A. Bouwer.

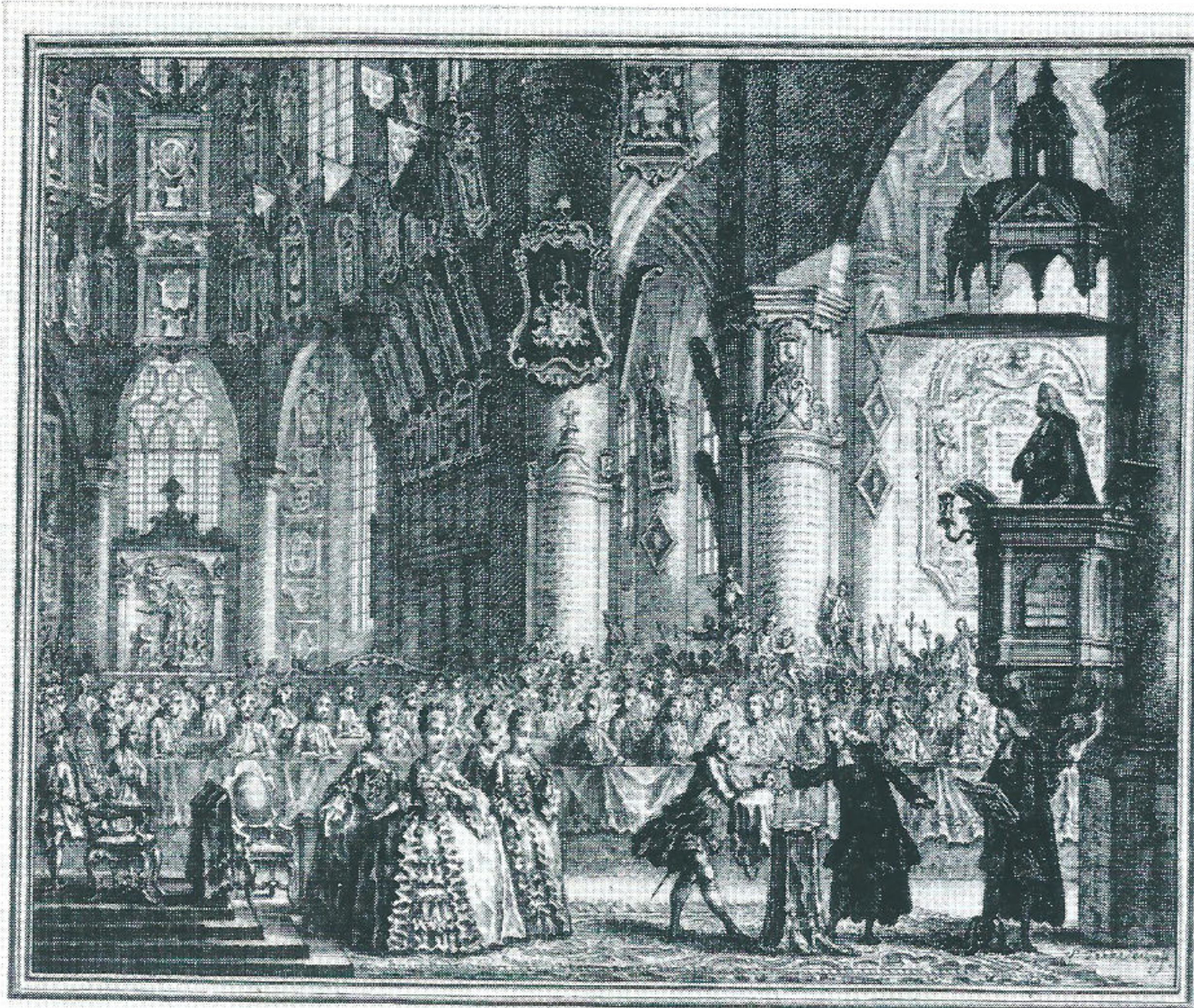
Voor de preekstoel ziet men de Prins het kind houden voor Ds. Nieuwland, die het met de rechterhand doopt en het de namen Willem Frederik geeft. Links daarvan staan vier sierlijk aangeklede dames, waarvan een wel de Prinses geweest zal zijn. Onder de prent staat:

„Prins Willem Frederik, daar 't Land
zijn Heil van hoopt,
Zo mild door 's Hemels gunst van Neerlands
Volk geschonken,
Word hier op 't luisterrijkst, tot ieders
vreugd gedoopt.
Wiens hart moet niet op 't zien van
dit Tafreel ontvonken!
Wie moet niet wenschen, dat, tot Heil
van 't Vaderland,
De Oranjestam, Eeuw in, Eeuw uit,
wordt voortgeplant!
J. F.”

Ook bevindt zich in het Gemeente-Archief een prent, welke ontleend was aan de Mercurius October 1772. Eerste stuk pag. 130¹⁾.

Op deze afbeelding van de stoet met veel ruitserij en koetsen ziet men een koets bespannen met zes paarden, waarin men een dame onderscheidt, die de dopeling in de hand houdt.

¹⁾ Afbeelding der luisterrijke Staatsie bij den H. Doop van Prins Willem Frederik de VI in 's Gravenhage den 17 September 1772 B. Mourik excudit.

*Prins WILLEM FREDERIK, daar't Land zijn Heil van hoopt,
Zo mild door 's Hemels gunst van Neerlands Volk geschonken,
Word hier op 't luisterrijkst, tot ieders vreugd gedoopt.
Wiens hart moet niet op't zien van dit Tafreel ontvonken!
Wie moet niet wenschen, dat, tot Heil van 't Vaderland,
De Oranjestam, Eeuw in, Eeuw uit, word' voortgeplant!
J. F.*

*Afbeelding der LUISTERYKE STAATIE by den H. DOOP
van PRINS WILLEM DE VI. in 's Gravenhage den 27 September 1772.
B. MOURIK escudt.*

Nieuwland is het Oranjehuis trouw gebleven. In het Gemeente-archief te 's Gravenhage bevindt zich een geschrift (Ch 52 „Beschouwinge wegens het gehouden gedrach van Dom. Nieuwland” bij gelegenheid van zijn gebed voor het huis van Oranje en de Vrouwe Gouvernante, op den 24 September) waaruit dit blijkt.

In dit pamflet wordt onder meer opgemerkt dat het gedrag van Ds. Nieuwland in zijn gebed op de 24ste september (het jaar wordt niet vermeld) gehouden veel landgenoten ten uiterste had verwonderd.

Prinses Anna was na de dood van Willem IV als gouvernante en voogd van de jonge Willem V erkend. De reden waarom zijn Eerwaarde volgens de pamflet-schrijver bovenal het vorstelijk huis wilde zegenen zou zeker zijn omdat hij zeer wel wist dat dit huis naar de opperste macht in de Republiek stond en derhalve had hij als een hoofse vleier voorzichtig geoordeeld de gemeente daarvan kennis te geven om deze daardoor aan te zetten wanneer dit huis de kans schoon zag om zijn oogmerk ten uitvoer te brengen, het door haar oproerigheid en muiterij te ondersteunen. Dat men langzamerhand de gemeente hiertoe zocht op te zetten, bleek duidelijk uit een onlangs verschenen geschrift. Het was dus Zijn Eerwaarde niet kwalijk te nemen dat hij de Vrouwe Gouvernante boven 's Lands Staten stelde.

Dat hij had gebeden dat God de Vrouwe Gouvernante steeds wilde doen toenemen in macht en liefde bij het volk was omdat die vorstin te veel beperkt was door de wetten, welke haar door 's Lands Staten waren voorgescreven, doch die naar de wens van Zijn Eerwaarde wel haast door het volk zouden vernietigd worden en daardoor aan de Vrouwe Gouvernante gelegenheid zouden verschaffen om in alles willekeurig en naar haar genoegen te handelen.

Men vroeg zich af wat er ontbrak aan het wettig gezag en in hoeverre dit moest toenemen. Aan dit wettig gezag ontbrak niets anders dan alleen dat de souvereiniteit aan de Vrouwe Gouvernante werd opgedragen, waardoor deze alles naar haar welgevallen en goeddunken kon regeren. Dat Zijn Eerwaarde had gebeden „dat God alle degenen, die tegen het Huis van Oranje waren, wilde wegwerpen uit de slinger van zijn almacht” was geschied omdat er thans nog enige leden in de vergadering van 's Lands Staten werden gevonden, die op een billijke wijze aan de Vrouwe Gouvernante hadden voorgedragen dat deze bij de jongste magistraatbestelling te Haarlem tegen de grondwetten en handvesten had gehandeld.

De schrijver kon zich voorstellen dat Nieuwland niet alleen uit eigenbaat gehandeld had maar ook als geboren voorstander van het Huis van Oranje en dat het hem daardoor

niet kwalijk te nemen was dat hij zo ijverig voor dit huis opkwam.

Uit dit alles blijkt wel dat Nieuwland ook een groot voorstander van de Vrouwe Gouvernante geweest is!

Nieuwland beoefende de fraaie letteren in de ruimste zin des woords, vooral de Joodse oudheden en kerkgeschiedenis. Op de Koninklijke Bibliotheek bevinden zich een tiental werken van hem, waarvan sommige in fraaie leren banden met gouden versierselen getooid, gebonden zijn. Hij werd op 28 juni 1768 lid van het Zeeuwsch Genootschap. Hij schijnt belangen in Engeland gehad te hebben, want op 8 juli 1763 benoemde hij ten overstaan van notaris Petrus Jacobus de Superville te Rotterdam (Inv. not. arch. 2710, akte 166) tot executeur zijn echtgenote M. M. Mees en zijn zwager Rudolf Mees voorzoverre het betrof vermogensbestanddelen, die zich in Engeland bevonden.

Bij zijn overlijden op 30 september 1795 verschenen veel lijkzangen, die in het Gemeente-Archief te 's Gravenhage te vinden zijn. Een van degenen, die volgens de toen gebruikelijke overdreven bewoordingen bij zijn dood „een schorre doodskreet aanhieven”, vangt aan: „O Nieuwland! Pronkjuweel der Haagsche Kerk-Leeraren”. Daaruit blijkt, ook al aanvaardt men de uitbundige loftuitingen met een korreltje zout, dat hij

als predikant zeer gezien was en zowel als kanselredenaar als geleerde een grote roep had. Daar hij in september 1795 overleden is, heeft hij helaas nog moeten meemaken dat op 8 januari van dit jaar de laatste stadhouder Willem V op een pink smadelijk uit Scheveningen gevlucht is.

Op het Gemeente-Archief bevindt zich een fraai gekleurde krijttekening gemaakt door Benjamin Bolomey. Deze portretschilder was op 19 mei 1739 te Lausanne geboren en overleed aldaar in 1819. Hij kwam te 's Gravenhage in 1763 door zijn huwelijk — hij was in 1767 gehuwd met een dochter van de bekende Oranjeklant, de Haagse boekhandelaar Pierre Gosse — in relatie met het Stadhouders Hof en schilderde veel portretten van de Stadhouders familie. Daarvan zijn verschillende reproducties gemaakt. Een daarvan is gekleurd en heeft tot onderschrift:

„Petrus Nieuwland, Predikant te 's Graavenhaage.
Dat de ongodist, op 't zien van Neerlands beeld,
verstomm'
Dees Christen Demosthenes is de eer van
't Priesterdom.”

MDCCLXXXIX I. van Hoogstraten

daaronder Bolomey del. et sculp:

Er bestaat van Nieuwland ook een portret, dat hem op zeven en dertigjarige leeftijd voorstelt en dat door J. Houbraken is gegraveerd naar A. Schouwman. Het is versierd met een Latijns gedicht van zijn vriend Jac. Brahé en een Hollands gedicht van Car. Vlieg.

Naar aanleiding van zijn overlijden werd een prent gemaakt, waarop men ziet afgebeeld een monument met op het schild omgeven door drie engeltjes: „P. Nieuwland uitmuntend evangeliedienaar in 's Haage,” rechts ziet men een vrouwenfiguur met een kruis en een boek, links twee allegorische vrouwenfiguren met een engeltje met een fakkel. De kist is bedekt door een zwart doek, latend alleen het hoofd open. Op de kist staat: „overleden 10 Sept. 1798.”

Onderop de prent H. Sapis del,

F. Geijzen executit
Jeroms Snoek
sculps.t Rottm 1796.

Een zware schaduw is op het zo geslaagde leven van Nieuwland gevallen door het gedrag van zijn enige zoon Gregorius.

Mr. Gregorius Nieuwland, die te 's Gravenhage advocaat was voor den Hove, was door een zeer wulps en dartel vrouwspersoon, W. Waal genaamd, verlokkt om op 3 april 1778 zijn ouderlijk huis te verlaten en was met deze vrouw vertrokken naar Mechelen in Oostenrijks Brabant, waar hij op verzoek van

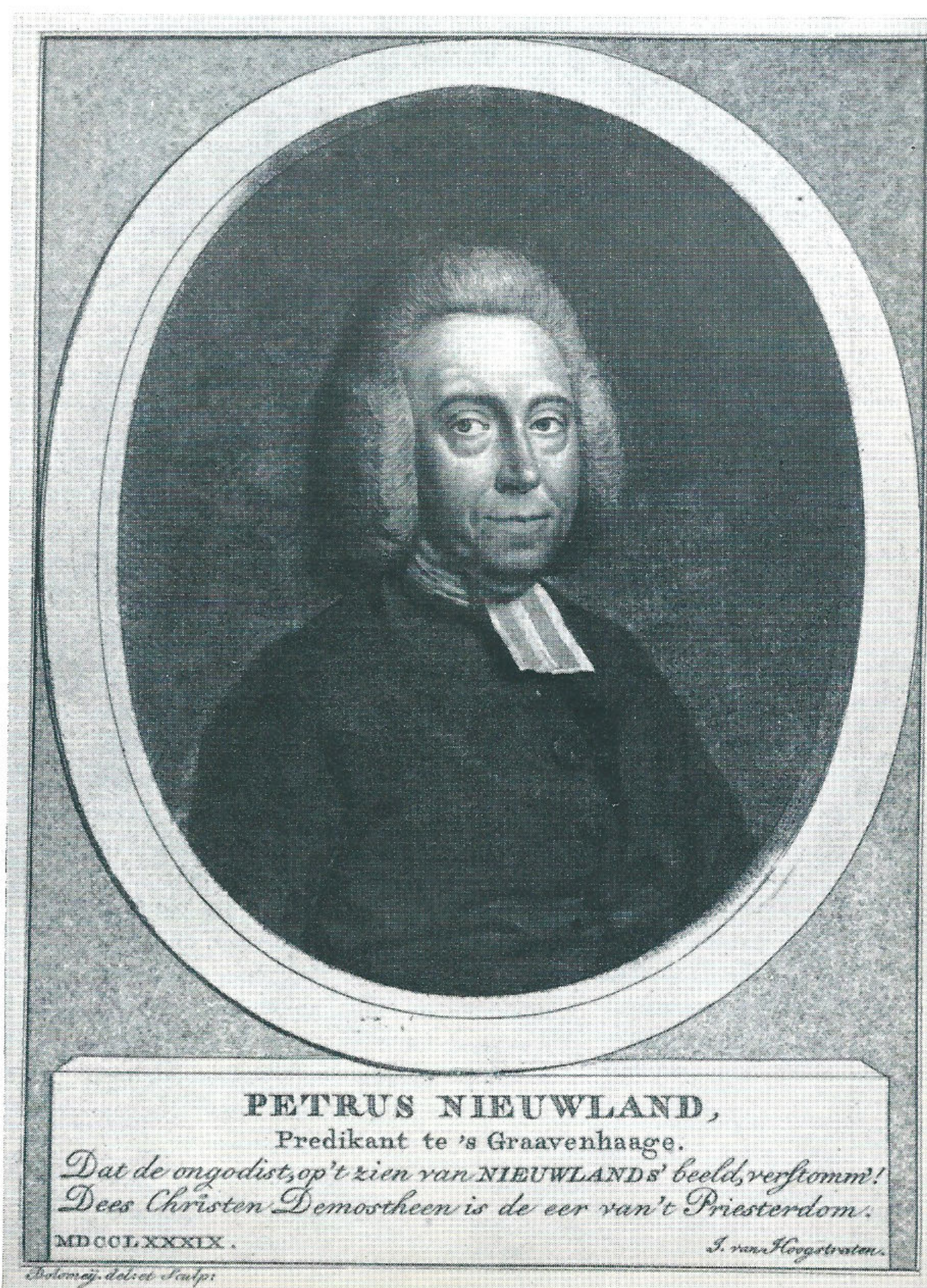
zijn vader werd gearresteerd en in het klooster van de Cellebroeders in bewaring gesteld vanwaar hij door de Drossaard van den Hove van Mechelen naar Holland teruggebracht werd en vervolgens voor de tijd van een jaar overgebracht naar een verbeterhuis, waarin hij op 18 mei 1778 ondergebracht werd.

In de Nederlandsche Leeuw van maart 1955 blz. 75 vindt men een interessant artikel van W. E. Smelt over deze verbeterhuizen. Daaruit blijkt dat daarin een groot aantal personen vaak uit aanzienlijke families werden opgenomen.

Gregorius Nieuwland, die op 15 oktober 1753 geboren was en derhalve 24 jaar oud was, was volgens de toenmalige wetgeving nog minderjarig. Het is overigens wel opmerkelijk dat iemand van die leeftijd op deze wijze behandeld werd!

Bij de visitatie op 9 juni 1778 bleek dat de Castelein over hem zeer tevreden was.

Nadat Mr. Gregorius Nieuwland ontslagen was, had hij zich in de eerste tijd goed gedragen en zijn vader had dan ook gemeend dat zijn zoon zijn leven gebeterd had. Maar na enige tijd bleek het dat zijn zoon, die intussen behalve advocaat ook klerk ten comptoire der Gemenelandsmiddelen geworden was, zich had te

VARIA.

Van mej. E. L. Mees te Groningen vernamen wij dat haar neef Gerard (blz. 134), die vroeger werkzaam was bij de H.V.A., zich thans in Nieuw Zeeland bevindt. Hij heeft zich laten naturaliseren en is verbonden aan een regeringsbureau. Zijn adres luidt: „Private Box Department of Maori affairs”, Rotorua (N.Z.).

Om een indruk te krijgen van zijn activiteiten aldaar laten wij hieronder volgen de tekst van een artikel uit een Nieuw Zeelandse courant van 1954.

„Rotorua Tramping Club has plans for Skihut on Mount Ruapetu. The first step has been made. Mr. George (Gerard) Mees, after a week of exploding on the mountain, has staked his club's claim on a ridge near the end of the road and only five minutes walk from the start of the chair-lift. The application is now before the National Parks Board, which meets again in november. The hut will also be used for tramping trips in the Summer, after the skiing season has closed.”

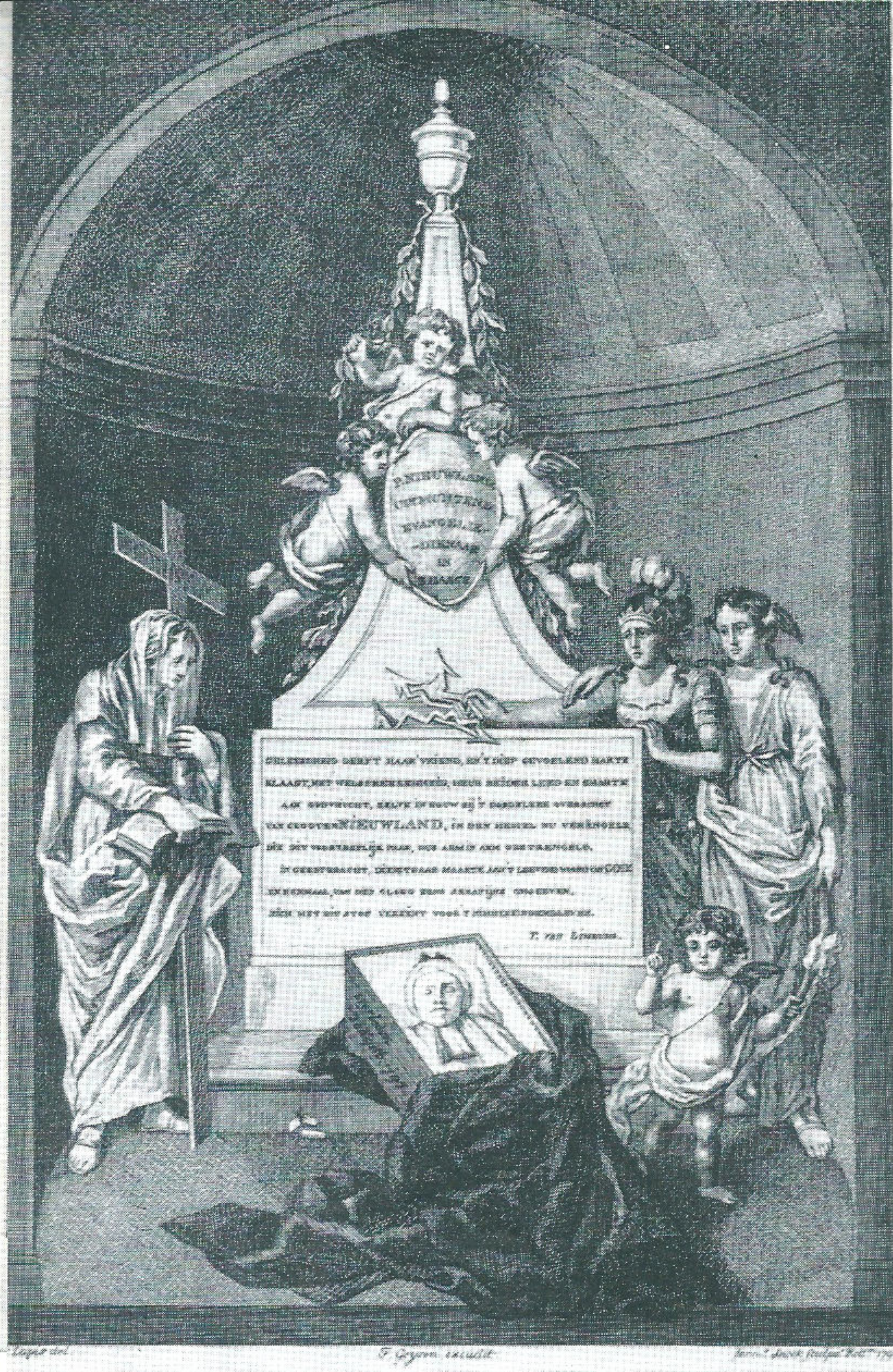
* *
*

In Amerika wonen diverse Meezen waarvan enkele echt Nederlandse voornamen hebben. Philip Mees, zoon van Mr. Ph. A. J. Mees (blz. 122), die zich momenteel in Amerika bevindt, om zich in het bankiersvak te bekwamen, maakt melding van zijn pogingen met deze Amerikaanse Meezen in contact te komen.

* *
*

PAPIEREN VAN MR. W. C. MEES.

Aan het Historisch Economisch Boekenfonds, dat zich op de Nederlandsche Economische Hogeschool bevindt, zijn in bruikleen afgestaan een aantal papieren van wijlen Mr. W. C. Mees, President van de Nederlandsche Bank te Amsterdam. Deze op de economie betrekking hebbende papieren zijn na de dood van Mr. W. C. Mees afgestaan aan Mr. N. G. Pierson, die ze vervolgens gaf aan Mr. Marten Mees, die ze later aan Prof. Mr. W. C. Mees afstond. Deze stond ze af aan de Stichting Geslacht Mees, welke, van mening zijnde dat zij meer aan hun doel zouden beantwoorden wanneer zij zich in het vermelde boekenfonds bevinden, deze aan dit fonds in bruikleen heeft gegeven.

buiten gegaan aan débauches en het maken van schulden. Hij bleef verschillende dagen buitenshuis en bevond zich zowel te 's Gravenhage als te Amsterdam in slechte huizen.

Alle middelen aangewend om hem ten huize van zijn vader te doen wederkeren waren vergeefs. Daar deze vreesde dat deze met zijn uitpattingen zou doorgaan en tenslotte zich totaal zou ruïneren, vroeg hij aan het Hof om zijn zoon wederom voor twee jaar in een verbeterhuis te plaatsen, hetgeen op 9 oktober 1780 werd toegestaan, zodat hij wederom in het verbeterhuis te Delft „de drie Taarlingen” geplaatst werd.

Gregorius Nieuwland schijnt op den duur wat gekalmeerd te zijn en is zoals hierboven vermeld is met een vrouw uit een behoorlijke familie getrouwd. Maar het moet voor zijn ouders wel een grote teleurstelling geweest zijn dat hij zich zo misdragen heeft!

Levensbeschrijving van onze vader
WILLEM CORNELIS MEES

Opgedragen aan mijne zusters.
(Vervolg)

EERSTE TIJDVAK

1833—1839

12 Sept. 1833. Plan van studiën.

«Bovenal wensch ik mijne studiën zoo in te rigten, dat
«zij mij wijsheid verschaffen. Wat ik door *wijsheid*
«versta kan ik moeilijk juist onder woorden brengen.
«Zoogenaamd *praktisch verstand* is het niet, hoewel
«het veel punten van overeenkomst daarmede heeft;
«het is iets edelers wijs te zijn; tot praktisch verstand
«kan ondervinding ook veel doen evenals tot wijs-
«heid; maar de ondervinding die tot wijsheid leidt is
«meer met nadenken en studie verbonden. Om tot wijs-
«heid te komen moet men veel opmerken om zichzelf,
«den mensch en de menschen te leeren kennen, men
«moet het volk materieel en zedelijk, de maatschappij
«en in het algemeen de wereld rondom zich trachten
«te leeren kennen, uit de kennis van het voorleedene
«van het tegenwoordige tot het toekomstige kunnen
«besluiten; Wijsheid heeft nog veel meer eigenschap-
«pen, zij zijn mij echter te duister voor den geest om
«dezelve uit te drukken, maar zij verschaffen mij toch
«eene vrij bepaalde notie van de wijsheid.

«Naar wijsheid te trachten voel ik dat mijne pligt en
«lust is. Hiertoe zal, in de eerste plaats, zedelijkheid
«reeds veel bijdragen. Door mijzelve te beheerschen
«in verkeerde begeerten, door krachtig, liefderijk, kalm
«en Godsdienstig trachten gestemd te zijn, zal ik, alle

«zaken meer naar waarheid inzien. Eene kalme en
«Godsdienstige stemming zal mij op een beter stand-
«punt plaatsen om naar waarheid te oordelen, lusten en
«driften zullen mij niet hinderen in het inzien der waar-
«heid, en meerdere zuiverheid en heiligheid zullen mij
«meer als bij instinkt het ware, goede, regtvaardige en
«schoone van het tegenovergestelde doen onder-
«scheiden.

«Vervolgens wil ik alle mijne faculteiten oefenen, ge-
«heugen, verstand, oordeel, smaak, enz. én door het
«studeren zelve én door deugdbetrachting en wils-
«kracht én door byzondere hulpmiddelen. Eindelijk wil
«ik de ondervinding en kennis trachten te verkrijgen
«welke tot het verkrijgen van wijsheid noodig zijn. En
«hier komen wij nu meer bepaald op het plan van
«studiën hoewel altijd nog in een ruime zin.

«Vooreerst dan is eene allernoodzakelijkste studie de
«studie van mijzelve; tot pligtsbetrachting en deugd is
«het een groot vereischte mijzelve te kennen en om
«den mensch te leeren kennen is zeker het voornaam-
«ste middel zichzelf te trachten te leeren kennen.
«Deze menschenkennis, behalve dat zij ons de weg opent
«tot de kennis van den geheelen bovenzinnelijken
«wereld, is ook een allervoortreffelijkst middel tot
«menschenkennis. Zelfkennis leidt vervolgens meer
«direct tot menschenkennis, in zoover men zich zelve
«waarneemt, hoe de driften en begeerten werken, door
«welke drijfveeren men handelt, hoe men in zulk een
«geval geneigd is te handelen, enz. het is hetzelfde
«gedeelte der zelfkennis hetwelk ons noodig is in de
«pligtsbetrachting. Zelfkennis is dus tweërlj: 1° ken-
«nis van zichzelf als bovenzinnelijk wezen, 2° kennis
«van zichzelf als mensch hier op aarde.

«De eerste zelfkennis is bijna de eenige voor ons ge-
«opende weg tot de kennis der bovenzinnelijke wereld.
«De tweede is noodzakelijk 1° in onze vorming in
«zedelijkheid, 2° om te weten tot wat men geschikt is,
«wat men in de maatschappij zijn kan of om zoo te
«zeggen om te weten waartoe men zichzelf gebruiken
«kan, 3° tot menschenkennis.

«De voornaamste kennis welke mij noodig is om wijs,
«goed en dus met nut in de maatschappij te leven is
«*zelfkennis* (zie hierboven) en *menschenkennis*. Dit
«toch is volstrekt noodzakelijk om met de menschen
«om te gaan en nuttig te zijn. Ik moet dus 1° alge-
«meene menschenkennis hebben, weten hoe de mensch
«in deze of geene omstandigheid gewoonlijk gesteld is,
«enz., ten 2° kennis van de menschen met welke ik in
«maatschappelijke of andere aanraking kom; ik moet
«dus mijn medeburgers kennen, weten wat zij eigen-
«aardig hebben, wat dien of dien stand eigen is, enz.,
«ten 3° eene byzondere kennis van mijne meer be-
«paalde betrekkingen en vrienden. Vervolgens *kennis*
«*van de maatschappij*. Indien men toch in eene maat-
«schappij leeft heeft men altijd gelegenheid om goed of
«kwaad op de zedelijke en materiele toestand van
«dezelve te werken. Ik moet dus trachten te weten wat
«in de maatschappij waarin ik leef te verbeteren, aan
«te moedigen, enz. is.

«*Kennis van de regten van den mensch en de volken.*

«Ik moet weten waar elk mensch, waar elk volk aan-
«spraak op heeft, welke de betrekkingen tusschen be-
«stuurders en bestuurden moeten wezen, en dit alles
«byzonder toegepast op het nut en welzijn van het
«volk waaronder men leeft.

«Ik moet alles daarheen geleiden om alle de betrek-
«kingen waarin ik geplaatst ben naar behooren te ver-
«vullen, ik moet dus mijzelve edel, heilig, gelukkig en
«volmaakter trachten te maken, mij Godsdienstig be-
«schaven en streng pligt betrachten; tot het geluk en
«de volmaking van mijne betrekkingen medewerken,
«alsmede tot het Godsdienstig, zedelijk en materieel
«welzijn van de maatschappij en het land waarin ik
«leef en in het algemeen van alle mijne medemenschen.
«Geleerdheid, zoo dezelve niet daarheen geleid, is
«niets waard. Ik wil alleen kennis opgaren om mij te
«kunnen dienen in het nuttig zijn in mijne onderschei-
«dene betrekkingen; die kennis kan ik opgaren door
«denken, door studeeren en door het zijn in de maat-
«schappij en met mijne betrekkingen. Ik moet vooral
«op mijne hoede zijn om niet meerdere waarde aan ge-
«leerdheid te hechten dan zij wezenlijk verdient, bij
«het vergaderen van dezelve altijd het oog gevestigd
«houden op het doel waarmede ik dezelve vergader.
«Ik zal daardoor minder ijdele geleerdheid verzamelen.
«Hiertoe zoude kunnen dienen, indien ik onder het
«studeren nu en dan stilstond om te zien waartoe ik
«het opgezamelde kan en moet gebruiken.

«De externe geschiedenis van het Romeinsche regt
«verveelt mij ontzettend. Wat nut heb ik er van of ik
«dit of dat weet? ik stel er zoo weinig belang in dat ik
«van zelf alles bijna wederom vergeet. Over het alge-
«meen boezemt mij kennis van zaken zonder het ver-
«band tevens te leeren kennen, of liever zonder hen
«dadelijk geheel als middel te gebruiken tot verkrijgen
«van eene kennis van meer wezenlijk waarde en nut;
«zoo weinig belangstelling in, dat mij het verzamelen
«van zulk een kennis een onverdragelijk vervelend iets,
«en het onthouden van dezelve mij onmogelijk is. Ik
«zoude bv. bij de Romeinen, hunne geheele toestand,
«hunne verlichting en beschaving, manier van zien enz.
«en vooral met betrekking tot het regt in de onder-
«scheidene tijdperken van hunne geschiedenis willen
«nagaan, zien hoe het een uit het ander is voortge-
«komen. Indien ik dan de externe geschiedenis van hun
«regt hierbij als middel gebruikte, van hetwelk ik da-
«delijk gebruik maakte, zouden die zaken belang voor
«mij verkrijgen, en ik zou zulk een studie, zelfs het
«droogste uit dezelve met genoegzaam beoefenen.

«In de natuur wil ik geen vreemdeling zijn, ik wil zoo
«klaar mogelijk een denkbeeld hebben van de wereld
«in welke ik leef, God wil ik in de natuur kunnen be-
«wonderen. Daartoe behoef ik niet de natuurkundige
«wetenschappen wetenschappelijk te behandelen, die
«kunstvormen zijn middelen om de wetenschap voort
«te zetten; ik behoef slechts resultaten en denkbeelden.
«Mathesis en logica zijn voorbereidende en opleidende
«wetenschappen voor hen die er niet hun vak van

«maken, ik behoef dus dezelve niet te onderhouden,
«daar ik geen kennis wil opdoen om met veel weten
«te pralen. In zoover behoef ik wellicht hen te onder-
«houden als noodig is om hunne manier van beschou-
«wen te blijven begrijpen. In de Grieksche taal ben ik
«te ver om dezelve te laten varen. Ik wil mij dus in
«dezelve blijven oefenen opdat ik met genoegzaam en tot
«vorming van mijne smaak de Grieksche schrijvers
«moge kunnen lezen, en ook voor de historie om dien
«tijd te begrijpen.

14 Jan. 1834. «Wat den maatschappelijken stand be-
«treft waartoe ik mij moet opleiden, hierin kan ik tot
«geen bepaald plan komen.

«*Practiseren* als advokaat; hier is veel tegen, de on-
«zekerheid of zulks ooit zoude gelukken, de lange
«tijd welke ik in alle geval alsdan zonder bestaan zijn
«zal, hetgeen voor mij in vele opzichten ongeschikt en
«onaangenaam zoude zijn, mijne waarschijnlijke onge-
«schiktheid daartoe enz.

«*Posten* zoeken. Ik weet te weinig van welk eenen
«aard die zijn, en echter is dit wellicht het beste.

«*Eene zaak* hetzij in dadelijke koophandel of fabriek
«enz; hiertoe geloof ik dat men weer van de jeugd af
«opgeleid moet zijn.

«*Eene geleerde carrière.* De kans hiertoe is weinig en
«mijn aanleg te onbepaald. Het beste is, dunkt mij,
«mij met kracht op de regtsgeleerde studien toeleggen,
«mij daardoor tot veel geschikt maken; levenswijsheid
«tot algemeene geschiktheid opdoen en verder om een
«studieplan te maken moet ik in mijzelve nagaan waar
«ik lust en geschiktheid toe heb en of zulks mij kan
«brengen tot, of ten minste zamen kan gaan met een
«stand in de maatschappij.

«Ik wil in de natuur geen vreemdeling zijn, ik wil een
«goed denkbeeld hebben van de fysieke wereld in
«welke ik leef; dit kan mij daarenboven in vele dingen
«te pas komen; maar dit is toch mijne hoofdstudie niet.

«*De oude litteratuur.* Hiervan ben ik niet afkeerig; ik
«wil wel gaarne de schoone produkten van genie kun-
«nen genieten; vooral ook de oude wereld begrijpen,
«kennen, maar oud-litterator ben ik niet.

«*Geschiedenis*, minder de politieke maar die der
«menschheid, de uitbreiding en ontwikkeling van het
«menschdom, lacht mij zeer toe; echter is het mijne
«hoofdlust waar alles op heenwijst en heen geleidt niet.

«*Statistiek*, maar niet zoo uitsluitend materieel, oeco-
«nomia, politica ook, maar meer als gedeelte met iets
«grooters verbonden; en dat grootere is, dunkt mij het
«zedelijke en Godsdienstige. Ontwikkeling van het
«menschdom, kennis van deszelfs tegenwoordige toe-
«stand en vooruitzicht in deszelfs toekomstig lot, ook
«materieel maar vooral zedelijk en godsdienstig, dit zou
«ik bijna zeggen dat mijne hoofdlust is.

15 Januari 1834. «Bevordering van het welzijn des
«menschdom is voorzeker mijne hoofdlust; in welk
«eenen kring dan ook; deszelfs uitgebreidheid zal af-
«hangen van de stand in welke ik zijn zal; in het ma-

«terieel welzijn van het mensdom in het algemeen en «degeer die mij omringen in het byzonder, maar vooral in hunne zedelijke en Godsdienstige beschaving en «vorming van nut zijn, dit blijft toch mijn wensch. «Hierna zoude ik dan ook mijne studiën willen inrigten, door de kennis van het voorleedene en tegenwoordige en een goed ontwikkeld verstand en rede «mij geschikt maken om ook voor de toekomst te zorgen. Maar ik moet toch ook eene kostwinning en «maatschappelijke stand hebben en zulks zoude welligt «eene noodzakelijke en nuttige rigting aan mijne studiën kunnen geven.

20 Maart 1834. «De oude literatuur is niet in een dadelijk verband met mijne studiën, ik kan in dezelve «dus vrij te werk gaan. Ik wil hetgeen ik er van weet «onderhouden. Tot mijn vermaak en vorming van mijnen smaak wil ik b.v. Homerus, Virgilius, Horatius, «Cicero, enz. nu en dan lezen; om dezelfde redenen en «daarenboven ook om het dadelijk nut Plato en ook «Epictetus, Antonim. Daar ik nu echter geheel vrij «hierin ben moet ik vooral onder het oog houden dat «ik niets lees om het gelezen te hebben; het komt er «voor mij niet op aan veel gelezen te hebben, maar «alleen tot vermaak en nut goed te lezen. Ik moet al «zoo vruchteloze arbeid en zelfbedriegerij uitwinnen.

20 Maart 1834. «Ik zie niet in dat eene diepe kennis «van het Romeinsch regt mij zeer nuttig zoude zijn. «Hetgeen ik voor mijne academische studiën nodig heb «wil ik goed bestudeeren, maar dit zal dan genoeg zijn; «ik zal er dan genoeg in te huis zijn om het naderhand «indien ik het noodig heb te gebruiken, en eene grondigere kennis ervan te trachten te verkrijgen zoude «mij niets opleveren. Ik zal het dus naderhand nog wel «eens opslaan indien het van belang voor mij is er behoorlijk te huis in te blijven, maar verder niet.

8 April 1834. «Mijne carrière zal eindelijk wel op de «koophandel komen; hiernaar wil ik op de volgende «wijze mijne studiën inrigten. Zoo spoedig mogelijk «wil ik mijne examina doen, maar ook tevens zoo goed «mogelijk; vooreerst zal het Romeinsch regt mijne «hoofdstudie uitmaken, zoo kort mogelijk na September wensch ik mijn candidaats te doen en alsdan in «een groot jaar mijn doctoraal bewerken. Mijne hoofdstudie voor mijne carrière, die ik altijd in het oog wil «houden zullen de regten en de staathuishoudkunde «zijn, beiden met het oog op de commercie. Daarenboven wil ik de koophandel op zich zelve afzonderlijk bestuderen.»

* *

TWEEDE TIJDVAK

1839—1849

Den 22sten November 1838 gepromoveerd, vestigde onze vader zich te Rotterdam als advokaat, waartoe hij den 5den December beeedigd werd, en welke betrekking hij vervulde totdat hij in 1849, als Secretaris der Nederlandsche Bank, naar Amsterdam vertrok. In dit tienjarig tijdvak ontwikkelde hij eene groote werk-

zaamheid. Eensdeels als Rotterdammer van goede familie, anderdeels om zijne bekwaamheden werd hij in verscheidene commissiën benoemd en tot verschillende betrekkingen geroepen, die de eene meer de andere minder, doch tezamen zeer veel tijd in beslag namen. 5 December 1839 benoemden B. en W. hem tot schal- list van het eerste kwartier, d.w.z. tot collectant voor de collecten die van stadswege plaats hadden;

18 Juli 1840 werd hij benoemd tot 2e Luitenant bij de schutterij en 30 Juli 1844 tot 1ste Luitenant, in welken rang hij tot 6 November 1847 in dienst bleef;

In 1840 trad hij op als Secretaris der Maatschappij voor Fraaie Kunsten en Wetenschappen;

6 Augustus 1841 werd hij door den Koning benoemd tot Regter-plaatsvervanger der Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, welke betrekking hij tot 20 Februari 1844 waarnam;

Van October 1842 tot Augustus 1843 was hij Wijkmeester;

4 Februari 1843 werd hij door den Koning benoemd tot Secretaris der Kamer van Koophandel en Fabrieken;

15 Februari 1843 werd hij lid der Plaatselijke Schoolcommissie;

20 September 1845 benoemden B. en W. hem om voorloopig aan het Gymnasium onderwijs te geven in de Handelswetenschappen;

8 Augustus 1848 werd hij lid van het Bureau van Consultatie.

Een tijdlang was hij ook lid der Vereeniging tot zedelijke verbetering van Gevangenen.

De eerste jaren door onzen vader te Rotterdam doorgebracht kunnen beschouwd worden als eene voortzetting van zijnen studietijd, daar hij slechts weinig tijd aan zijn advokatenpraktijk had te besteden, die tot 1847 van weinig beteekenis was. Van éene zaak vinden wij slechts melding gemaakt in zijne correspondentie met Ackersdijck en in zijne aantekeningen. Het was de zaak tegen de Erven Koppen, eene voor eerstbeginnenden moeilijke zaak, waarvoor hij in September te Utrecht moest pleiten. Het proces duurde tot het einde van 1841 en is waarschijnlijk met gunstig gevolg bekroond, althans Ackersdijck noemt het eene «Cause célèbre, waarvan ik u zeer raad een verslag, «of liever ontwikkeling van uwe gronden openlijk mede «te deelen».

Zooals in het eerste gedeelte door mij is meegedeeld en door Vissering uitvoerig in het licht is gesteld, was de openbare beoordeling van zijn werk «Het Bankwezen in Nederland» niet gunstig geweest, zóó zelfs dat Ackersdijck einde Maart 1839 eene brochure in het licht gaf, getiteld: «Iets over het ontwerp eener zogenaa- «mde Giro- of Handelsbank, bij gelegenheid der «recensiën van het werk van den heer W. C. Mees», welk geschrift beantwoord werd in de Algemeene Konst en Letterbode van 10 en 17 Mei 1839, met een „brief van den Recensent van het werk van den Heer

„Mees over het bankwezen aan den Hoogleraar „Ackersdijck, ter gelegenheid van Z. Hoogel's „Iets „over het ontwerp eener zoogenaamde Giro- of Han- „delsbank.”

Dat de brochure van Ackersdijck in overleg met onzen vader geschreven werd, spreekt wel van zelf, doch blijkt ten overvloede uit de correspondentie van Ackersdijck over de eerste maanden van 1839. Daaruit blijkt tevens dat Prof. Tiedeman te Leiden met het Bankwezen in Nederland was ingenomen. Hij schreef aan Ackersdijck:

„Het Bankwerk van uw neef is zeer mishandeld in den „Letterbode, met hatelijke en onbetamelijke uitvallen „tegen zijne leermeesters. Ik vrees wel, dat die recensie „uit Leiden gekomen is, doch kan UEd. verzekeren, „dat ze van of vanwege geen van ons vier profess. „juris is, en dat wij allen er eenparig over denken, „zooals ik boven uitgedrukt heb. Wij zouden ook allen „denzelfden blaam verdienen, want wij allen houden „denzelfden blaam verdienen, want wij allen houden de „Handelsbank van onzen collega B. voor eene chimère.”

In een brief van 13 Februari 1839 schrijft Ackersdyck, naar aanleiding van een dagbladartikel geteekend A.W. (A. Warin) onder den titel van „Geld en Munt” voorkomende in het Alg. Handelsblad van 9 Febr. '39, „Wat de Hr. W. in het Handelsblad gezegd heeft is „gedeeltelijk regt goed; doch dat hij uit de hoogte „spreekt over wetenschappelijke fouten, die hij ook in „uw boek gevonden heeft, zonder te zeggen welke, is „wat wonderlijk. Onder ons, hij staat niet op de hoogte „waarop hij spreekt of schijnt te spreken”.

Is het te begrijpen dat Vissering uit hetgeen openbaar gemaakt is tot de conclusie komt dat de eenige troost die de schrijver van het Bankwezen voor zijne moeite had, deze was, dat zijn werk niet werd doodgezwegen, geheel juist is deze conclusie niet. De vroeger genoemde blijken van waardeering, ontvangen van mannen van naam en van zijne vrienden, werden in 1839 nog met verscheidene vermeerderd; onder anderen bracht C. A. den Tex te Amsterdam hem, bij brief van 8 Februari, in vleijende bewoordingen dank en hulde voor zijnen verdienstelijken arbeid en verzekert hij hem, dat velen in Amsterdam dankbaar erkennen er veel nut van te hebben gehad tot het nader en juister verstand der vroegere Wisselbank.

15 Juni 1839 wordt in de Göttinger Gelehrte Anzeigen het werk over het bankwezen met lof vermeld.

Ook over zijne dissertatie werd gunstig geoordeeld. De Amsterdamsche advokaat F. A. van Hall, hulde brengende aan dat werk, schreef dat het zijn voornemen was eene niet te korte beoordeeling er van in het licht te geven als hem vooraf de copie er van zal zijn toegezonden. Of die beoordeeling werkelijk verschenen is is mij niet bekend. In de Göttinger Gelehrte Anzeigen van 15 Juni 1839, pag. 960, wordt door Heeren van de dissertatie melding gemaakt; gunstig gerecenseerd werd zij door Cherbuliez in de Bibliothèque de Genève. Ook Savigny maakt er gebruik van in zijne

behandeling van de geldschulden, en roemt ze.

Nadat het eerste jaar te Rotterdam verstreken was, zonder eenige noemenswaardige praktijk opgeleverd te hebben, wenschte onze vader zich een andere werkring, te meer daar de advocatenpraktijk hem geenszins toelachte. Reeds had hij met dat doel te Amsterdam en elders invloedrijke personen bezocht, doch zonder gevolg en nu wendde hij zich tot Ackersdyck om raad, of hij ook naar de betrekking van muntmeester zou dingen. Reeds in het vorige jaar had hij over deze betrekking zijne gedachten laten gaan en zijn vader om inlichtingen gevraagd, die hem bij brief van 11 November 1838 verstrekt werden.

Den 16 Februari 1840 schreef hij aan Ackersdyck:

..... „Ik heb alhier vrij veel tijd tot mijne beschikking „en gebruik die zooveel mogelijk aan studie. In den „laatsten tijd ben ik echter zeer onbestemd in mijne „studien geweest, en heb ik mij veel bezig gehouden „met, op het geheele veld van regts- en staatsweten- „schappen, hier en daar eenige voor mijn gevoel al te „schandelijke leegten in mijne kennis aan te vullen. Ik „ben daardoor ook aan het denken en lezen gegaan „over het object der economie politique en het verband „van die wetenschap met andere. Daaromtrent ben ik „echter nog gansch niet in het reine. Zoo oppervlakkig „en te weinig onderscheidend mij de Fransche en En- „gelsche schrijvers voorkomen, even duister, te veel en „te willekeurig onderscheidend komen mij de Duit- „schers voor. Ik ben zeer verlangend bij gelegenheid „hierover met UEd. te spreken. Gelijk ik zeide, ik heb „veel tijd. Mijne praktijk is genoegzaam nul. Wat de „reden hiervan is kan ik niet gissen, en het te ver- „anderen, hiertoe voel ik mij niet in staat. Ik moest „misschien meer alles opzoeken, mij meer insinueren, „maar hiertoe leent zich mijne natuur slecht. Hoezeer „dus aan de praktijk geenszins wanhopende, begin ik „echter meer naar het wenschelijke eener andere car- „rière om te zien. Het muntmeesterschap is nog altijd „open, doch behalve de weinige kans, die ik waar- „schijnlijk bij sollicitatie daarnaar zoude hebben, schrikt „mij ook de verantwoordelijkheid en wisselvalligheid „van die betrekking af. Zoude het echter niet waar- „schijnlijk zijn, dat die betrekking door iemand ver- „vuld werd, die reeds eene andere betrekking aan het „muntwezen heeft en daardoor die betrekking open „kwam?”.....

Prof. Ackersdyck achtte het muntmeesterschap niet ongeschikt, maar zag bezwaar in de voorwaarden die de regering stelde en bovenal hierin, dat de regering ongelukkig het beginsel heeft om kwade trouw als zeer geoorloofd te beschouwen en zich aan de eenmaal gestelde voorwaarden niet zou houden.

Kort daarop werd bij geruchte verteld, dat te Rotterdam eene bijbank van de Nederlandsche Bank zou worden opgericht en dat onze vader daarbij aangewezen was als secretaris. Hij informeerde daaromtrent bij den heer Croockewit, secretaris der Nederlandsche Bank, doch moest tot zijne teleurstelling vernemen dat

er zelfs van een bijbank geen sprake was geweest. Hetzelfde gerucht was in Augustus 1838 ook reeds in de courant vermeld. Toen meende hij er geen werk van te mogen maken om niet met het kantoor zijns vaders in concurrentie te komen. Dat bezwaar werd later door zijn vader niet gedeeld.

Van verdere pogingen om eene andere werkring te krijgen vinden wij niets vermeld. Hij bleef advocaat, niettegenstaande de praktijk hem weinig opleverde en hem meer en meer tegenstond. Hij gevoelde zich meer geschikt voor de studie dan voor het pleiten en dat gevoel van ongeschiktheid maakte dat de vier eerste jaren allesbehalve gelukkige jaren waren, te meer, daar ook uit andere hoofde eene aan topperij grenzende zwaarmoedigheid zich van hem meester maakte.

Dat het met de praktijk niet vlot ging, daarvan gaf hij later, in 1847, aan zijn broeder Hein de volgende reden:

„Had ik mij, toen ik als advocaat hier kwam, niet zoo-
„zeer laten beheerschen, door het kwellende gevoel
„van in vele zaken minder bedreven te zijn dan de
„procureur of zelfs de deurwaarder, ik ware zeker
„verder gekomen. Dat gevoel maakte dat ik uit vrees
„van door mijne onwetendheid een gek figuur te maken
„geen ophelderingen durfde vragen en de regtswereld
„zoo veel mogelijk vermeed.”. Al gaf de praktijk niet
veel te doen en al was zijne stemming gedrukt, stil
zitten deed hij niet. Eigen studie en vele commissien,
waarvan hij deel uitmaakte, namen veel tijd in beslag,
zoo zelfs dat hij in het najaar van 1841, wegens gebrek
aan tijd, moest afzien van het vervullen van een spreek-
beurt te Utrecht, waartoe Ackersdyck hem had op-
gewekt. Althans Ackersdyck schrijft 16 November 1841:
„Het spijt mij dat gij van de lezing in het Museum
„moet afzien. Hetgeen gij mij van uwe drukten en van
„uwe studien schrijft, verwondert mij niet; het is mij
„veelal evenzoo gegaan en ik geloof, dat van nabij
„beschouwd vele weetgierige lieden zich in denzelfden
„toestand bevinden. De maat tusschen den tijd en de
„krachten, die wij voor studie kunnen aanwenden, en
„de wetenschappen die wij wenschen te beoefenen is
„niet ligt volkomen te vinden. Ons kennen en ons doen
„blijft eigenlijk altijd fragmentarisch. Doch bij het vor-
„deren der jaren voelt men meer en meer behoefte om
„zich op bijzondere vakken toe te leggen, en zoo komt
„dan wat meer orde en eenheid in de lektuur, aan-
„teekeningen, enz., doch het gevoel van onvolledigheid,
„geloof ik niet dat opbouwt, althans indien men de
„wetenschap om zichzelf en niet om er mede te pralen
„beoefent. Ik raad u bij dit alles, om uw beroep steeds
„op den voorgrond te stellen, al kost het u eenige over-
„winning, want daarin regt goed bedreven te zijn be-
„looft de meeste voldoening. Wees voor de commis-
„sies niet al te inschikkelijk, men heeft daarvoor in ons
„land een ongehoorde tijdverspilling. Neem niet op u
„veel lange onbeduidende vergaderingen bij te wonen,
„ook niet om werkzaamheden te verrigten, die elke
„onwetende bekrompen man ook doen kan, maar is er
„iets waar wetenschap bij te pas komt, kracht en vol-

„harding, doe dat met allen ijver; gij kunt dan nut doen.
„Doch ik zoude u daar raad geven, dien gij geheel niet
„behoeft, want gij ziet die dingen zoo wel in als die
„grimmige oom, die gij toch wel weet dat het goed met
„u meent en met wien gij het ook nogal dikwijls eens
„zult zijn”.....

Tot de commissoriale bezigheden die veel tijd vorder-
den kan men ook rekenen die welke voortvloeiden uit
het secretariaat der Maatschappij van Fraaie Kunsten
en Wetenschappen, sedert 1840 door onzen vader
waargenomen. Gaf dit aanleiding tot eene drukke cor-
respondentie om de spreekbeurten vervuld te krijgen
en tot het beslag leggen op menige avond, daar stond
tegenover, dat hij in aanraking kwam met verschillende
mannen van beteekenis als Boogaerts, Tollens, Mole-
water, Beets, Hugo Beyerman, Abr. des Amorie van
der Hoeven, J. Geel en anderen.

In December 1840 hield hij zelf er eene lezing, die tot
onderwerp had de inneming van Constantinopel door
de Franken in 1203.

Omstreeks denzelfden tijd verscheen van zijne hand in
de „Konst en Letterbode” eene aankondiging van het
werkje over onderwijs van een Roomsche katholiek
priester, Thaddeus O'Malley: „a sketch of the state of
„popular education in Holland, Prussia, Belgium and
„France, by the Rev. Thaddeus O'Malley, 2nd edition,
„Londen 1840”. Deze aankondiging trok zeer de aan-
dacht. De heer P. de Raadt te Noorthey noemt het
een alleruitmuntendst en belangrijk bericht en was er
dadelijk toe overgegaan het werkje te vertalen. Ook
de heeren G. H. Tijdeman te Tiel en R. J. Kist te
Leiden toonden naar aanleiding der recensie hunne be-
langstelling door het boekje ter leen te vragen.

Met velen zijner academievrienden, o.a. met S. Rink,
Beucker Andreae, Evertsen de Jonge, Alb. de Jong, on-
derhield onze vader briefwisseling. Door menigeen werd
hij geraadpleegd om zijne bedaarde wijsgeerige manier
van denken, waarvan Dr. Molewater gewag maakt.

Uit een nog aanwezig dossier blijkt dat hij in 1841, met
of voor anderen, eene regeling ontworpen heeft voor
het aanstellen van wijkmeesters, met eene memorie van
toelichting, die niet van belang ontbloomt is om de be-
schouwingen over armenzorg die daarbij te berde
komen. Waarschijnlijk voor B. en W. of den ge-
meenteraad bestemd, schijnt er spoedig aan de voor-
gestelde regeling gevolg gegeven te zijn en in October
1842 werd hijzelf tot wijkmeester benoemd.

In 1841 werd hij ook gemoeid met eene aangelegen-
heid, die hem in dat en volgende jaren vrij veel tijd
kostte. Het was de te Rotterdam op touw gezette be-
weging tot afschaffing der slavernij. Een comité had
zich aldaar met dat doel gevormd en riep uit verschil-
lende steden personen te zamen om te overleggen over
de oprichting eener Maatschappij ter bevordering der
slaven-emancipatie. De Rotterdamsche heeren, waar-
onder Bogaerts, Herklots en onze vader, Ackersdyck
en Vreede uit Utrecht, van der Oudermeulen en de
Neufville uit Amsterdam, Groen van Prinsterer, Capa-

dose en Gefken uit den Haag, kwamen in November 1840 te 's Hage bijeen. Spoedig bleek echter, dat men in beginselen te veel uiteenliep dan dat samenwerking mogelijk was; waarop Ackersdijck c.s. besloten, buiten Groen om, te trachten eene op zich zelve staande maatschappij in het leven te roepen.

Het schijnt dat de autorisatie des Konings daartoe vereischt werd, althans om die te verkrijgen werd een adres opgesteld en werden in vele steden pogingen in het werk gesteld om handteekeningen onder dat adres te verkrijgen. Onze vader werd daar ook in betrokken. Hij vormde de *trait-d'union* tusschen de Utrechtsche heeren en de Rotterdamsche heeren en het damescomité aldaar; ook trachtte hij elders handteekeningen te verkrijgen, zooals te Amsterdam door bemiddeling van den heer E. Fabius. Wat deze schrijft geeft ons een blik op het toenmalig Amsterdam: „Niet gelukkig ben ik geweest in mijne pogingen om mij bekende personen over te halen, teneinde deel te nemen aan uw pogingen ter vrijmaking der slaven. Ik heb slechts éenen naam opgedaan en die was de mijne. Velen maakten zich driftig over de onderneming, zagen in haar alleen een streven ter verrijking der bezitters W.I.plantaadjes; men bragt als voorbeeld bij de groote som door de familie van der Oudermeulen van het engelsche genootschap voor schadeloosstelling ontvangen. Anderen meenden, dat dergelijke onderneming de W.I.coloniën bederven en den toestand der slaven verergeren zou. Ik voor mij begrijp dat de zaak goed is, omdat Gij haar voorstaat, maar ik ben niet kundig en bespraakt genoeg om haar te bepleiten. Vooral niet na (dat) de Directeurs van plantaadjes, die hier wonen, zich geheel op de zaak toegelegd hebben om het schrikkelijke eener vrijmaking aan te toonen. Zij gaven mij echter den indruk van egoïsten, die beducht waren hunne provisie te verliezen. Het grootste kwaad schijnt mij echter gelegen in de opgewekte lagchlust der Amsterdammers; men is toch gewoon zich ongenegen te betoonen tot het lidmaatschap eener bespotte maatschappij”.....

Was Amsterdam dus weigerachtig, hetzij uit bekrompenheid, hetzij omdat de beweging niet te Amsterdam op touw was gezet, andere steden, als Groningen, Zwolle, Leiden, Rotterdam leverden een voldoende aantal handteekeningen voor het adres, dat door den heer van Dam van Isselt aan den Koning en den Minister zou worden aangeboden.

Door allerlei omstandigheden werd dit evenwel vertraagd. Eerst in den nazomer van 1842 schijnen de stappen gedaan te zijn, doch met ongunstigen uitslag; althans 20 November schrijft Ackersdijck:

„Ik dank u voor uwen brief. Ik zie wel in, dat gij, geheel alleen staande, het werk van eene maatschappij voor de vrijmaking der slaven niet kunt op u nemen. Dat ons B. ontvalt, als er geen eer mede te behalen is, verwondert mij niet; de menschen zijn zoo. Ik blijf toch nog overtuigd dat wij niet moeten stil zitten, doch hier is het omtrent hetzelfde; met Vreede blijf

„ik ook alleen; Sloet in Zwolle is ook nog vol ijver; wellicht in Groningen en Leiden vel duo vel nemo. Hoe nu op die wijs wat gedaan? Wij willen er nog over nadenken. Doch laat uw comité nu in 's hemels naam het antwoord (van den Koning op het adres) rondzenden; het is pligt, want elk die mede het verzoek geteekend heeft moet kennis verkrijgen van hetgeen ook aan hem geantwoord is”.

Ackersdijck gaf den moed niet op. In 1843 kwam een nieuw plan tot uitvoering. Hij schrijft 1 October 1843: „Hij (de heer Betemeyer) heeft volkomen bevestigd hetgeen Scobbe en Gurney omtrent den uitslag van de vrijmaking der slaven beweerden: den goeden uitslag en de gunstige vooruitzichten. Tevens heeft hij als zijne overtuiging uitgesproken, dat onze kolonie, indien niet spoedig de slaven worden vrijgelaten, in 15 jaren te niet zal gaan. Dit heeft het onderwerp weder bij eenigen doen overwegen en er zijn nu een klein getal, die met mij geneigd zijn om toch niet stil te zitten; de zaak is van zooveel gewigt. Morgen komen wij weder bijeen: Vreede, Siccama, Hoytema, van Rees, Mulder, Rueb.

„Wij zijn bijna tot het besluit gekomen om ons met Sloet en Tydeman, die ook vol ijver zijn, aan het hoofd te stellen, en, daar men ons verhinderen wil eene maatschappij op te rigten, een tijdschrift om de twee maanden uit te geven, en door de intekenaren daarop indirekt eene Maatschappij daar te stellen. Wat dunkt U van dit plan; het komt veel overeen met hetgeen door eenigen voorgesteld wierd in onze laatste bijeenkomst te Rotterdam. Denk en spreek er eens over en meld mij den uitslag.”

Den 13den November 1843 schrijft hij: „.....Over de zaak der slavernij houden wij vlijtig bijeenkomsten. Het komt ons voor, dat wij vooreerst met de regering geen nieuwen strijd moeten aanvangen en ons aan haar adresseren zoude tot niets anders dan tot strijd voeren. Wij hebben een prospectus opgemaakt voor het tijdschrift; dit wordt voorlopig gedrukt en zal u morgen gezonden worden. Ons plan is, dat dit prospectus geteekend worde door allen die de uitgaaf daarvan ondernemen”.....

De „Vereeniging tot den uitgaaf van het Tijdschrift Bijdragen tot de kennis der Nederlandsche en vreemde koloniën, byzonder betrekkelijk de vrijlating der slaven”, kwam tot stand en in Januari 1844 verscheen het eerste nummer van het tijdschrift. Het waren voornamelijk de heeren J. Ackersdyck, A. Rueb en later ook Boer die deel namen aan de redactie van dit tijdschrift, dat met moeite in het leven gehouden werd. Herhaaldelijk werd onze vader dan ook aangezocht te Rotterdam bouwstoffen en geldelijke bijdragen voor het tijdschrift te verzamelen. In Juli 1845 leverde hij zelf een artikel en kort daarop waarschijnlijk nog een, want in Februari 1846 bedankt Ackersdyck voor het gezondene, er als zijn oordeel bijvoegende: „Het is regt goed.”

De bemoeiingen voor het tijdschrift en de slaven-

emancipatie strekten zich uit tot in Januari 1848, toen opnieuw een adres op touw werd gezet, dat nu gericht was tot de tweede kamer der staten generaal.

In een brief van 7 Januari van dit jaar schrijft Ackersdyck: „Tot mijne groote voldoening hebben velen in „Amsterdam onderschreven. Zoudt gij het niet (te „Rotterdam) in eene vergadering kunnen voorlezen „en dan dadelijk laten teekenen.”

Wat de gevolgen van dit adres geweest zijn en wat verder geschied is ter bevordering van de vrijmaking der slaven, is mij niet gebleken. Eerst bij de wet van 1862 is de slavernij in Suriname afgeschaft met ingang van 1 Juli 1863.

Keeren wij na deze uitweiding terug tot het jaar 1843, dan merken wij op dat dit het jaar was waarin zijn grootvader, W. C. Ackersdyck, den 7den Februari overleed. Zonder twijfel zal de dood van dezen waardigen grijsaard, aan wien hij zeer gehecht was, dezen man van ondervinding, die in vroeger jaren hem een raadsman was, aan wien hij zelfs zijne godsdienstige twijfelingen kon mededeelen, hem zeer ter harte zijn gegaan, maar andere gebeurtenissen van heugelijker aard zullen hem toch meer vervuld hebben. Drie dagen vroeger toch was hij door den Koning benoemd tot Secretaris van de Kamer van Koophandel. Werd hem daarmee een nieuw arbeidsveld geopend, waarop hij zijne oeconomische studiën in praktijk zou kunnen brengen, ook zijn inkomen werd er belangrijk door vermeerderd, zoodat hij in staat werd gesteld in het huwelijk te treden met Jacoba Claudina van den Ham, die sedert September des vorigen jaars zijne verloofde was. Den 26sten Juli 1843 werd het huwelijk voltrokken.

Het jaar 1843 zal, vooral wat de eerste helft betreft, voor onzen vader een druk bezet jaar geweest zijn. Bij de toen niet meer geheel onbeteekenende praktijk en de vele philanthropische en andere bemoeiingen kwam ten eerste zijne nieuwe werkkring en ten tweede zijne verloving en aanstaand huwelijk. Veel tijd voor studie zal er niet op overgeschoten hebben. Nauwelijks was echter de huwelijksreis volbracht, en had hij zijn eigen huis in de Wijnbrugstraat*) betrokken of aan een onderwerp van studie dat hem reeds sedert eenige jaren had beziggehouden, namelijk het armwezen, werd de laatste hand gelegd. Over de middelen tot wering der armoede had hij eene brochure willen schrijven, doch onder de bewerking breidde het geschrift zich uit tot een boekdeel, dat in den zomer van 1844 het licht zag onder den titel: „De werkinrigtingen voor armen uit „een staathuishoudkundig oogpunt beschouwd.”

Evenmin als zijne vroegere werken bleef dit boek onopgemerkt. Prof. Tydeman maakte den 10e Augustus in een brief aan den schrijver eenige bedenkingen, die den 21sten November beantwoord en weerlegd werden en de heer C. A. den Tex schreef den 1sten November, dat hij in de door hem (met van Hall?) uitgegeven jaarboeken eene aankondiging zou plaatsen; van welke

aankondiging hij vooraf aan onzen vader de copie toezond, om zich voor ongegronde kritiek te wachten. Dat het werk in „de Gids” en in „de Tijdgenoot” besproken werd is reeds door Vissering vermeld.

Behalve het uitgeven van dit werk werd in 1844 door onzen vader niets verricht dat de openbare aandacht trok of het moest zijn zijn optreden te Londen, waar hij in de maand Juli bij eene procedure in zake de vervalsching van coupons de belangen van het gouvernement moest behartigen.

Uit de correspondentie van Ackersdyck zien wij, dat deze hem dikwijls lastig viel om bouwstoffen te leveren over diverse onderwerpen van handel en scheepvaart en voorts dat onze vader in dien tijd voornemens was een cursus over oeconomie politique te geven. Hoewel aan dit plan toen geen gevolg gegeven werd, is het een jaar later toch tot uitvoering gekomen en wel doordat in September 1845 de gemeenteraad hem benoemde: „om voorloopig aan het Gymnasium onder „wijs te geven in de handelswetenschappen”. Er was geen docent te vinden geweest en nu stelden curatoren den Raad voor in dezen vorm dat onderwijs op te dragen aan den secretaris van de Kamer van Koophandel, die zich bereid verklaard had het op touw te zetten. „Zulk een vorm”, schreef onze vader aan zijn broeder Hendrik, „is wenselijk omdat, hoe kinderachtig het zij, „men welligt het infra dignitatem zoude achten indien „een advokaat bepaaldelijk **docent** werd. Nu zal het „provisioneel en extra-ordinair zijn om in eene behoefte „te voorzien. Ik zal 4 maal 's weeks een uur onderwijs „geven, een 10tal hoorders van 15 à 16 jaar hebben „en f 500,— genieten.”

Ofschoon provisioneel benoemd bleef hij deze cursus geven zolang hij te Rotterdam verbleef, dus gedurende 3½ jaar.

„Mijne élèves,” zoo schreef hij in September 1848, „zijn 15 à 16 jaren oud, sommige ouder, dus oud genoeg om even goed als volwassenen — en dikwijls „beter — gezond-verstandsbegrippen op te nemen. Ik „heb er nog altijd eenigen gehad, die mij met belang- „stelling volgden, onder anderen verleden jaar Marten.”

Einde 1844 was zijn broeder Hendrik als Ambtenaar 1ste klasse naar Indië vertrokken, en met hem onderhield onze vader eene briefwisseling, die grootendeels bewaard gebleven is en waaruit veel te halen is voor de kennis van zijn huiselijk lief en leed, van zijne maatschappelijke werkkring, van zijne politieke inzichten, enz. Wat daarin over politiek te vinden is zullen wij, bijeengevoegd, afzonderlijk hierachter laten volgen*). Het overige, voorzoover het niet over oeconomische kwesties handelt, komt in dit levensbericht van zelf tot zijn recht.

Gaan wij zijn huiselijk leven na, dan zien wij, dat vrij spoedig na zijn huwelijk vele huiselijke zorgen zijn deel waren.

*) Briefwisseling tusschen mr. W. C. Mees en zijn broeder Hendrik. Bldz. 189 en vervolg.

*) Huurprijs met kantoor, zonder het pakhuis, f 660,—.

Nadat 27 September 1844 Rudolf geboren was, bleef onze moeder langen tijd sukkelende. Eerst in Februari kon hij schrijven, dat de koorts geweken was en dat, hoewel zij het huis nog hield, hij hoopte dat weldra alles vergeten zou zijn. Dat gaf moed en blijkbaar gelukkig schrijft hij er bij: „kleine Rudolf is volmaakt „voorspoedig. Hij lacht en grijpt en begint hoe lang „zoo meer teekenen van eene ontluikende ziel te geven. „Het is een aangenaam gevoel zijn eigen kind te zien „ontwikkelen. Dat vadergevoel is toch niet geheel een „conventioneel gevoel.”

Niet lang zou echter het geluk onvermengd zijn. Reeds den 5den Maart schrijft hij: „Coos en ik zijn in groote „zorg. Onze Rudolf, tot nog toe zoo voorspoedig heeft „gisteren avond een stuip gekregen, die zich gedurende „den nacht 6 malen herhaald heeft. God geve, dat het „zich schikken mogt. Ik gevoel mij zelve slecht be- „stand tegen het verlies van den lieven jongen, die „reeds zooveel vriendschap begon te vertoonen en voor „Coos met haar verzwakt zenuwgestel zou de slag „verschrikkelijk zijn.”

Wel herhaalden de stuipen zich nog meermalen gedurende een paar dagen, maar het gevaar was gelukkig spoedig geweken en het mannetje vertoonde zich weder vrolijk en wel. Het geheele jaar door bleef onze moeder zwak, dan eens iets beter en dan weder minder. Of- schoon niet ziek, moest zij zich ontzien en onze vader hoopte maar, dat zij, na de in Mei te wachten beval- ling, in den zomer weder wat op krachten komen zou. In het eerst liet het zich niet aanzien dat die hoop verwezenlijkt zou worden. Nadat 1 Mei de bevalling had plaats gehad, schrijft hij den 21sten Augustus 1846 aan zijnen broeder Hein, dat hij het schrijven vermeden had, omdat hij te zeer in zorg was; en vervolgt dan: „Gij weet, dat ik thans een zoon en dochter heb, beide „lieve kinderen. Rudolf loopt reeds en is een vriende- „lijk knaapje, dat algemeen door zijne aanvalligheid de „opmerkzaamheid trekt. Sterk is hij niet, doch de stui- „pen schijnen hem voor goed verlaten te hebben. „Thans is hij wat koortzig, doch zonder bezwaar. De „kleine Constance is eene zuigeling, waarvan dus nog „niets te zeggen valt. Het kind is bijzonder gezond. „Mijne beste Coos, heeft zooals gij gehoord zult heb- „ben bedroefd gesukkeld. Na hare kraam vooral ben „ik ernstig en zelfs soms bijna wanhopend bezorgd „geweest. De ouders Mees hebben ons in staat gesteld „een week of vier in Gelderland en Kleef te gaan „doorbrengen. Bij de kleine Constance hebben wij eene „min genomen. Dit een en ander heeft haar goed ge- „daan en hoezeer haar prikkelbaar gestel mij op den „duur zorgt verwekt, is echter voor het overige hare „gezondheid goed.”

Ging hij toen nog gebukt onder de vrees, dat het toring worden zou, nadat het najaar verder beterschap ge- bracht had, waren de zorgen geweken en kon hij den 17den Januari 1847 schrijven: „Ik geniet tegenwoordig „voorspoed. Vrouw en kinderen zijn volkomen gezond. „Coos is geheel hersteld en ik heb nu veel hoop, dat

„zij, hare zorgwekkende kwijning blijvend te boven „komen zal. Mijn Rudolf en Constance zijn lieve vro- „lijke kinderen. De eerste noemt reeds onder zijne ooms „ook oom Hein en wandelt met mij op straat. Beide „kinderen hebben goede aanvallige gezichten en ge- „lijken niets op mij.”

Men zou zich kunnen begrijpen dat het jaar 1846 met al zijne huiselijke zorgen en oponthouden niet veel had opgeleverd voor de praktijk en voor de wetenschap. Toch blijkt ons het tegendeel als wij nagaan, dat ge- durende den zorgelijksten tijd de advokatenpraktijk be- langrijk is toegenomen, zooals uit de daarmede ver- kregen inkomsten blijkt, die van 1 Maart tot 1 Maart bedroegen:

in 1843	f 1169,—	1848	f 4184,—
1844	681,—	1849	3299,—
1845	768,—	1850	945,—
1846	1651,—	1850	945,—
1847	1436,—		

dat de kamer van koophandel meer en meer onder zijne leiding kwam; dat hij gedurende vier uren in de week voor het eerst een cursus gaf op het gymnasium, waar- voor veel studie vereischt werd om ze zoo deugdelijk te doen zijn als ze door Pierson is geprezen;

en dat hij, voor zoover ons bekend, nog gevangenen bezocht, boekaankondigingen en bijdragen aan tijdschriften leverde (o.a. eene beoordeling van het ant- woord op prijsvraag no. 6 der Mpy tot nut van het algemeen), eene drukke correspondentie voerde met Ackersdyck, in betrekking tot het tijdschrift betreffen- de de kolonien en slavenemancipatie, over de adviezen van de kamer van koophandel aan de regeering, enz., zich op de hoogte hield van de belangrijke politieke kwesties van den dag en zijne gedachten liet gaan over het Indische Munt- en Bankwezen.

Over het laatstgenoemde onderwerp voerde hij eene uitvoerige correspondentie met zijn broeder Hendrik teneinde den gebrekkigen toestand van het indische muntwezen beter te leeren kennen en middelen tot her- stel te kunnen beramen. De middelen daartoe door de regeering aangewend, zooals het verkoopen van wis- sels, werden door hem veroordeeld (zie den brief van 19 Maart '46) en hij stelde over dit onderwerp eene memorie op, die hij in November aan zijnen broeder toezond, klaarblijkelijk met het doel, dat de Gouver- neur-Generaal er kennis van zou nemen.

Na ontvangst daarvan schreef zijn broeder den 30 Ja- nuari 1847: „Uw stuk over het O.Ind. Muntwezen heb „ik met groot genoegen gelezen en herlezen; ik be- „wonder de vlijt en de kritiek waarmede gij de onvol- „maakte opgaven, die u over deze stof ten dienste „stonden verzameld en gezift hebt. Het is uiterst moi- „lijk, ook in Indië, achter de juiste waarheid van alle „knoeiërijen, die vroeger en later hebben plaats gehad, „te komen; zoover ik heb kunnen oordeelen zijn de „donnés, die gij aangevoerd hebt allen waar en de „gevolgtrekkingen konden natuurlijk, bij uw uitgebrei- „de en solide oeconomische kennis, niet anders dan

„goed zijn. In den treurigen toestand, waarin Rochussen's maatregelen zich bevinden" (Rochussen was toen Gouverneur-Generaal) „geloof ik, dat uw plan „van herstel het beste is dat te kiezen kan zijn."

Den 1sten Maart 1847 schrijft hij vervolgens (vertrouwelijk), dat toen hij bij den Gouverneur-Generaal dineerde Z.E. hem voor het eten afzonderlijk riep en zeide „dat hij met bijzonder genoegen eene nota over „het muntwezen van u gelezen had, dat de zaak, naar „het hem voorkwam, nog door niemand zoo goed uitgeengezet was, en dat hij nu duidelijk inzag wat de „gebreken van het muntstelsel zijn....."

„Tegen half elf, toen de overige gasten weg waren, „riep hij mij in zijn kabinet en verzocht mij nadere uitlegging van eenige dingen, die gij geavanceerd had. „Na een lang gesprek ging Z.E. zoover van te erkennen, dat hij nooit vroeger bijzondere studies van het „muntstelsel had gemaakt en dat hij alle vertrouwen „stelde op menschen wier specialiteit het was. Eindelijk stelde hij mij eenige stukken over dit onderwerp „in handen om er op te rapporteren".

.....Eergisteren liet hij mij weer roepen, daar ik hem „in een kleine nota uitstel had gevraagd voor mijn „rapport, wijl ik nog niet genoeg over de zaak gelezen „en gedacht had. Z.E. zeide mij toen dat iemand die „hem hielp om de zaak te regelen, de kolonien en het „vaderland een groote dienst zou doen, dat hij omringd was van ambtenaren, die bespottelijke ideeën „over de zaak hebben en dat hij deze week druk met „mij wilde werken. Tevens verzocht hij mij u nog eens „te schrijven ten einde u op de hoogte te houden en u „aan te moedigen om zoo noodig nog nader te schrijven."

Door den heer Jacobson kreeg onze vader ook bericht, dat zijne memorie in Indië een zeer gunstig onthaal gevonden had.

Het jaar 1847 was een jaar van huisselijken voorspoed. Toch was het geen volmaakt gelukkig jaar voor onzen vader. Zijne onbepaalde werkzaamheid droeg voor hem niet de zoetste vruchten. Finantieel ging hij er weinig door vooruit*). Zijn lichaamsgestel werd er door geschokt, zijn geest zwaarmoedig gestemd.

Hij schrijft den 20sten April, dat door zich te laten beheerschen door het kwellende gevoel van in vele zaken minder bedreven te zijn dan de procureur of zelfs de deurwaarder hij zich bij zijne vestiging als advocaat niet met volle ijver op de praktijk toelagde. „Ik zocht eene mijzelf bevredigende bezigheid in andere studiën en andere werkzaamheden en ben nu

*) Behalve de inkomsten uit de advokatenpraktijk genoot hij: f 1400,— van de Kamer van Koophandel

500,— van het Gymnasium

900,— van zijne ouders Mees.

Zijne uitgaven bedroegen: in 1844 f 4478,—
1845 4756,—
1846 5248,—
1847 5253,—

Van 1843-1848 had hij ± f 2000,— ingeteerd van zijn kapitaal groot f 18234,—.

„half jurist, half oeconoom, half geleerde, half praktisch persoon. Konde ik nog eens aanvangen, met de „brutaliteit, die ik thans reeds bezit, hoe anders zoude „ik handelen."

Hij zag toen niet wat aan anderen duidelijk was, dat hij niet slechts **half** maar **groot** was als oeconoom, als geleerde en daarbij verre van onbeteekenend als advocaat, als jurist. Dat hij in deze laatste hoedanigheid gewaardeerd werd, blijkt uit de sedert 1845 belangrijke vermeerdering van zijn praktijk. Hij zelf schrijft dit echter aan andere redenen toe: „Wat mijn persoon betreft", zegt hij in den laatstaangehaalden brief, „ik heb „het altijd even druk, veel te druk, en toch weinig geld „verdienende. In den laatsten tijd begin ik meer als „advokaat in aanmerking te komen. Ik word ouder en „dus aanzienlijker en meer vertrouwen verdienend! „Maar die praktijk, zij kan mij niet bevallen. Ik ben „echter eenmaal in die carrière en moet dus maar „voorttobben." Een maand later schrijft hij: „Ik schreef „u zooeven, dat ik het zoozeer druk heb. Daaronder is „tegenwoordig wel nog al praktijk. Maar toch vele „mijner drukten geven veel getob en weinig inkomen. „Ik heb voor mij geen gelukkige werkring, ik moest „mij meer kunnen bepalen, maar nu moet ik bij allerlei „zaken tegelijk het hoofd hebben, en daar is mijn hoofd „niet sterk genoeg voor, of liever ben ik niet vlug genoeg voor. Het ergste is dat ik weinig beterschap in „de toekomst zie. Proffessor zal men mij juist niet „maken, een post te 's Gravenhage geeft voor iemand „zonder fortuin geen bestaan. Ik zal dus maar moeten „eindigen met advocaat, zuiver en niets dan advocaat „te zijn. Dan zal ik het meeste geld verdienen en de „studien moet ik er dan maar aan geven. Gij kunt U „echter voorstellen hoeveel mij zulk een plan kost, daar „de advokaten praktijk mij bij voortduring tegenstaat „en de oeconomische studien mij trekken. Maar het „moet nu eenmaal en ik zal trachten mij er in te schikken..... Gij moet niet denken, dat ik zoozeer tegen „de **regten** ingenomen ben. Indien ik geld genoeg had „zoude ik wel **regter** willen wezen, maar **advokaat**, dat „is mijne antipathie.....

„Coos en beide kinderen zijn volkomen wel. Had ik „het in mijne carrière evengoed als in mijn huis, dan „was ik een gelukkig man, nu maar zeer tamelijk. Maar „ik wil niet met een klagt eindigen. Een ieders carrière „heeft hare schaduwzijde en het zal, hoop ik, slechts „voorbijgaande zijn, dat de schaduwzijde der mijne „tegenwoordig veelal naar mij toegekeerd is."

Professor, dat zou hij gaarne worden en er was eenige kans, daar Tydeman te Leiden in het volgende jaar emeritus zou worden.

Ackersdyck deed zijn best, hij schreef aan Luzac en werkte op den curator van der Duin — en volgens zijne berichten stonden de kansen goed.

Voordat eene benoeming zou geschieden moest er, zooals wij zien zullen nog eenigen tijd verlopen.

Het jaar 1848 trad weder niet gelukkig in. Reeds in September 1847 gaf de zwakte onzer moeder weder

zorg en hoopte onze vader maar op betere tijden na hare bevalling, die tegen het nieuwe jaar gewacht werd. In deze hoop werd hij echter teleurgesteld. Na de geboorte van zijn tweede zoon, Adriaan, op 26 December, bleef de toestand zijner vrouw zorgelijk en de jonggeborene verkeerde bovendien gedurende eenige tijd in levensgevaar en bleef nog langen tijd sukkelend. Het is niet te verwonderen dat, toen deze huisselijke zorgen zich voegden bij die zijner carrière, hij onder de afmattend drukke bezigheden moeite had het hoofd op te houden. Gelukkig duurde dit echter niet lang. Het voorjaar bracht meer voorspoed in huis. Vrouw en kind herstelden en in den zomer werd, na een kort verblijf bij de nichten Crommelin te Zeist, het nieuwe huis op de Gelderschekade betrokken — „een fraai huis, „voor ons eigenlijk te fraai, maar effen is kwaad passen” zoo schrijft hij aan zijn broeder. Dat hij verhuisde was ter wille van zijne vrouw „die veelal in huis moet „zitten en dan wel wat vrolijker stand noodig heeft”, terwijl het voor een advokaat ook niet onverschillig is dat hij fatsoenlijk woont. Van dit huis had men een uitnemend uitzicht en een groote achterkamer of zaal verschaftte een ruim kantoor, waar onze vader zeer naar zijn zin was. In vergelijking met de sombere Wijnbrugstraat was het eene groote verbetering, die ook op de stemming van onzen vader van gunstigen invloed kan geweest zijn.

Met het oog op zijn carrière was het jaar 1848 een zeer belangrijk jaar voor onzen vader.

Op staatkundig gebied was er reeds geruime tijd sprake van grondwetsherziening, waartoe de ministers van Hall en Lasarraz ook welgezind waren, maar de kansen daartoe verminderden toen deze ministers aftraden, vooral omdat de Koning er niet aan wilde. Toen echter uit alle oorden des lands petitiën ingediend werden tot herziening der grondwet kwamen weder hervormingsgezinde ministers aan het bewind en werd ook onzen vader een portefeuille aangeboden. Dit geschiedde den 23sten Maart 1848 door de heren Luzac en Donker Curtius die ook deel zouden uitmaken van het nieuwe kabinet. Van de onderhandelingen deed onze vader verslag aan zijnen vader, die daaromtrent het volgende aantekende:

„In den avond van Woensdag 22 Maart 1848 ontving „W. C. M. een brief van Luzac hem meldende dat hij „hem gaarne wilde spreken en, aangezien hij zich uit „'s Gravenhage niet kon verwijderen, hem verzoekende „om Donderdag voor den middag bij hem te komen. „De rede van die uitnoodiging werd niet gemeld, maar „wij gisten dat het met een of ander de hooge regering „betreffende in verband zou staan. W. C. M. is dan „ook Donderdag 23 Maart naar den Haag gegaan en „was om 1/2 3 van daar terug. Hij verhaalde mij bij zijne „terugkomst het volgende:

„Ter aangewezen plaatse den Heer Luzac gevonden „hebbende werd hem door dien Heer, na eene preambule over de gewichtige gebeurtenissen van deze dagen, „gezegd, dat de Koning hem verzocht had zoo mogelijk

„een nieuw ministerie te vormen; dat men ook het oog „op hem (W. C. M.) had gevestigd en dat hij dus verzocht werd het ministerie van finantiën op zich te „willen nemen, en dat hij (L.) hoopte dat hij daaraan „gehoor zou willen geven. W. C. M. betuigde dat die „aanvraag hem zeer onverwacht voorkwam; maar dat „hij al dadelijk aan den Heer L. moest opmerken dat „hij (W. C. M.) meende de man niet te zijn, dien het „Gouv. in deze tijden behoefde. Het ministerie, zeide „hij, moest een politiek ministerie zijn; het oogenblik „gebood dit; hij wilde niets zeggen over zijn gevoel van „mindere bekwaamheid of geschiktheid tot den post „van minister, maar hij kon toch dit zeggen, dat hij, ja, „te Rotterdam in zijnen kring voor liberaal bekend „stond, maar hoegenaamd in andere steden niet bekend „was; — men moest iemand hebben die algemeen ver- „trouwen inboezemde; dit kon ten zijnen aanzien niet „bestaan, enz. enz. Luzac zeide hem: gij zijt meer bekend, ook door Uwe geschriften, dan gij vermoedt. „Wij wenschen u te hebben; — behalve dat uw naam „goed zal werken, het huis van R. Mees is alom gunstig „bekend en wordt in de financieele kringen de hoogste „achting toegedragen... Wij beloven u hulp en ondersteuning in Uw post. — Het ministerie van finantiën „is boven alle andere van uitstekende ambtenaren voorzien, is in de beste orde, — gij moet niet weigeren. — „W. C. M. hernam dat hij herhaalde dat betuiging van „mindere bekwaamheid of geschiktheid hem ongepast „voorkwam; dat dit tot niets leiden zou; maar dat hij „nu ook zeggen moest dat hij andere bezwaren had. „R. M. & Z. waren zeker hoogst voordeelig bekend, „doch daar behoorde hij niet toe; voorts, mijn vader, „zeide hij, houd ik voor een gefortuneerd man, maar ik „ben een van 14 kinderen, ik heb vrouw en kinderen, „heb verschillende betrekkingen, die mij financieel niet „onverschillig zijn. Ik heb een vrij goede praktijk, nam „ik de door u bedoelde betrekking aan ik zou alles in „de waagschaal stellen en wanneer ik, gelijk ik geloof, „niet voldeed, of hetgeen ook zijn kan, volgens mijn „geweten in de maatregelen van het ministerie niet kan „instemmen, zou ik spoedig welligt moeten aftreden; „en dan had ik mijne geheele carrière bedorven. Ik „moet dus weigeren, maar mogt het zijn dat het gouvernement meende eenige dienst van mij te kunnen „hebben, welaan, daartoe ben ik bereid en ontzie geen „moeite en geen tijd, enz. enz. Luzac was daarmede „niet tevreden; hij zeide: denk er over en kom met mij „bij Donker. Dit had plaats om 12 uur; daar werd het „gesprek de novo begonnen; hij werd sterk gedrongen; „Donker echter erkende, dat de objectie uit het ver- „loopen der praktijk een gewichtig object was, dat hij „moest erkennen dat een praktijk te Rotterdam, vooral „in het commercieele, en een praktijk in den Haag verschil maakte, maar ook hij bleef aanhouden. Spreek „er uw vader over, zeiden zij, en geef ons bericht. Ik wil, „hernam hij, mijn Vader in geene slingeren brengen; „ik besluit op mij zelve; ik mag het niet aannemen. „Het gesprek eindigde door van hunnen kant (door L. „& D.) te zeggen, dat zij dan naar een ander zouden

„zoeken; vonden zij geen geschikt persoon dan zouden „zij bij hem terugkomen. W. C. M. antwoordde dat zij „zeker een meer geschikt persoon zouden vinden, doch „dat hij gaarne met hun nader schrijven zich zou ver- „eerd*) zien; dat hij zich echter tot niets vooraf kon „verbinden.”

Dat deze onderscheiding den 34jarigen advocaat te beurt viel was wel een bewijs dat hij goed stond aangeschreven. Hoe hij zelf erover dacht blijkt uit het- geen hij een maand later aan zijn broeder schreef:

„Ik heb bijna in mijne carrière eene groote verandering „ondergaan. Men heeft mij namelijk niet minder dan „de portefeuille van finantiën aangeboden. Verbeeld U; „ik **Minister**. Ik heb bedankt. De taak was al te zwaar „vooral in deze tijden. Was ik eenlopend gezelschap „weest, ik had mij waarschijnlijk, hetzij uit wezentlijk „pligtgevoel of uit ijdelheid laten bewegen het aanbod „aan te nemen. Maar met vrouw en kinderen mogt ik „het niet wagen. Wie weet hoe kort het geduurd had „en de tijden van vader Willem I zijn voorbij toen een „afgetreden minister Staatsraad of Minister van Staat „werd. Ik hoorde juist, dat de vrouw van Randwijk zoo „bitter zat te huilen, omdat haar man, met de porte- „feuille van buitenlandsche zaken, tevens alle inkomen „verloren had, zonder eenig uitzicht op een behoorlijk „bezoldigde betrekking. En zou ik nu mijn gezin aan „hetzelfde wagen, in een tijd waarin een minister en „vooral een minister van finantiën zoo ligtelijk impopu- „lair kan worden en dus kan verplicht zijn af te treden? „Maar gij zult intusschen zeker met verwondering uit „de mij gedane aanbieding ontwaren hoe hoog ik in „aanzien ben. Om u de waarheid te zeggen heb ik mij „daarover niet minder verwonderd en ik houd mij over- „tuigd dat het aanzien meer schijn dan wezen heeft. „Het is en désespoir de cause geweest dat men mij „uitgenoodigd heeft en ik geloof niet, dat ik gevaar „loop van een tweeden aanval. Hoe het echter met de „finantiën gaan moet weet ik niet.”

Toch volgt daarop de uiteenzetting zijner plannen tot verbetering der finantiën, waaruit blijkt, dat hij wel ernstig er over gedacht had wat hem als Minister zou te doen staan. Na eenige beschouwingen over verschillende politieke aangelegenheden vervolgt hij aldus: „Wat zou het geweest zijn indien ik nu Minister was. „Waarschijnlijk had ik U nu zoo niet kunnen schrijven „en zat ik begraven, onder zorgen. Sommige mijner

*) Uit het dagverhaal van Thorbecke, gepubliceerd in „de Gids” van Maart 1903 p. 476, is het volgende ontleend:

„Woensdag 22 Maart 1848.

„.....Over het ministerie van finantiën zou nu worden ge- „sproken met den heer Mees, secretaris der kamer van koop- „handel te Rotterdam, door Ryckevorsel zeer aanbevolen en „aangaande wien ik de gunstigste getuigenissen overlegde. „Op ons verzoek schreef Luzac aanstonds aan den heer „Mees, met uitnoodiging den volgende morgen naar den Haag „te komen.

„De teekening der overige besluiten van benoeming behoefde „echter niet te worden uitgesteld, te minder daar wij aan de „genegenheid van Mees niet sterk twijfelden.....”

„vrienden willen dat ik het toch nog worden zal en dat „zoo ik geen **finantiën** hebben wil ik **koloniën** nemen „moet. Dat laatste zou inderdaad curieus zijn. Ik zou „dan voor den lande wel verplicht zijn u te laten over- „komen en in mijne plaats te laten regeren. Maar ik ge- „loof, dat de hoofdmannen te 's Hage geheel niet meer „aan mij denken. En voor mijn levensgenot ambieer ik „geen ministerzetel. Gelukkig ben ik in den laatsten tijd „niet door ambitie gekweld en ik ben daardoor zeer „goed in staat de zaak kalm te beoordelen.”

Dat onze vader de ministerieele portefeuille niet aan- vaard had werd door velen goedgekeurd. Zijn broeder Hendrik wenschte hem geluk met dat besluit, omdat een staatsbankroet als het eenige remedie tot herstel van het finantiëwezen te beschouwen was en het niet mogelijk zou geweest zijn iets goeds op dit gebied tot stand te brengen, op zijn best de zaken slepende te houden. Ook zijn oom Ackersdyck schreef den 2den April: „Ik vind, dat gij gedaan hebt zooals gij in de „gegeven omstandigheden doen moest; het was niet „wel te vergen dat gij op zoo lossen voet en zoo op „eens die ontzaggelijke taak op u naamt. Het zoude „alleen uit pligt hebben moeten zijn, want niets anders „konde tegen zulk eene opoffering wegen, en zoover „ging dan toch uw pligt wel niet. Mij dunkt, wanneer „men u niet op nieuw uitnoodigt, kunt gij omtrent uw „besluit volkomen gerust zijn. En dan wensch ik er u „persoonlijk geluk mede. Doch zoo men op nieuw tot „u kwam, zoude het mij meer bedenkelijk voorkomen; „dan zoude ik gelooven dat het nut, dat gij welligt „zoudt kunnen doen, u over de bezwaren zoude moeten „doen heenstappen.”

Dat, niettegenstaande zijn weerzin tegen de advokaten- praktijk de ministerieele portefeuille zoo gedecideerd werd afgewezen, daartoe kan ook wel hebben bijgedra- gen dat de professorale leerstoel te Leiden nog vakant was, en al zijn hoop daarop gevestigd was. Groot was echter zijne teleurstelling toen in Juli dat uitzicht hem ontnomen werd. Hij schrijft 22 Juli naar Indië: „Men „had mij bijna professor te Leiden gemaakt. Het ver- „trekken derwaarts zou voor Coos nog al heel erg „geweest zijn, maar de carrière was mij aangenamer „geweest en ik had meer nut kunnen doen (immers „naar mijn inzien) dan wanneer ik gelijk nu de oeco- „nomische studiën moet vaarwel zeggen, om mij onver- „deeld aan praktische chicanes te wijden, waarvoor ik „geen geschiktheid heb. Maar eene intrige heeft ge- „zegevierd. Thorbecke zal de economische collegiën „van Tydeman opvatten. Al is hij geen econoom, zijn „naam klinkt zoo goed dat het niet hindert en dan kan „Olivier, een discipel van Thorbecke, tot zijne hulp „in andere vakken, professor gemaakt worden. Ik heb „nu bijna spijt de portefeuille van finantiën niet aan- „vaard te hebben. Ik was dan ten minste uit den ad- „vokatenboel gered. Ik wil echter thans in de leiding „der voorzienigheid berusten. Zooals het is zal het „goed zijn. Toen ik de portefeuille weigerde deed ik „het niet zonder opzien tot hooger en meende ik in

„gemoede tot die weigering verplicht te zijn, en ook „door niet bepaaldelijk naar het professoriaat te solliciteeren, meende ik mijn plicht te doen. Welligt zal „mij de praktijk minder tegenstaan, wanneer ik eenmaal het besluit genomen heb mij er geheel aan te „wijden en dus ontslagen ben van het afmattend gevoel „van in mijne pogingen om alles te willen bijhouden, „hoe hard ik ook werk, steeds te kort te schieten. Mijne „uitzigten als advokaat zijn niet ongunstig. Ik heb in „aanzien bij het publiek gewonnen en de oude van „Reesema schijnt spoedig te zullen sterven. Gevoelde „ik mij maar meer geschikt voor de praktijk! Dat ik „hier ter stede blijf heeft voor mijzelf en ook voor „Coos veel voor. Maar mijne studiën, in welke ik werkelijck op zekere hoogte gekomen was, die te moeten „vaarwel zeggen, ik beken u, dit valt mij bitter hard.”

Gelukkig evenwel werd hij verhinderd dat plan ten uitvoer te brengen. Niettegenstaande de heer van Reesema 16 September overleed en hij daardoor meer praktijk verwachtte, niettegenstaande zijne vele andere bezigheden, meende hij eene nieuwe opdracht niet te mogen afwijzen. Hij werd namelijk door een veertigtal Rotterdammers uitgenoodigd om een cursus over staathuishoudkunde te geven. „Daar de zaak nuttig, het „verzoek vereerend en het toegezegd honorarium niet „onverschillig” was, stemde hij toe; maar hoe den tijd daartoe te vinden, dat was hem duister. Vooral daar bij zijne andere werkzaamheden ook de staatszaken thans zijne belangstelling gaande maakten; de grondwetsherziening, de treurige finantieele toestand, de Limburgsche kwestie hielden hem bezig en als secretaris der kamer van koophandel mengde hij zich in den lastigen strijd met Duitschland wegens de Rijnvaart. De Rijnbewoners toch wenschten, ten behoeve der zeilschippers, de stoomvaart te onderdrukken en dus den Rijnhandel te dooden. „Onze afgevaardigde bij de Centrale Rijnvaart-commissie” zoo schrijft hij „is de „eenige geweest, die tot nog toe absoluut geweigerd „heeft daartoe mede te werken. Gij kunt u voorstellen „welk een ergernis dat geeft en ik vrees, dat men in „den Haag, zwak zal zijn. Ik doe wat ik kan om de „goede beginselen te doen zegevieren, maar ik kan „niet veel.”

In Augustus was onze vader door van Bosse uitgenoodigd te Frankfort als vertegenwoordiger van Nederland te willen optreden — waarschijnlijk in de Rijnvaartcommissie. Hij bedankte echter voor de eervolle onderscheiding, want hoewel levendig belangstellende in de zaak, mocht hij als practizeerend advokaat niet door een misschien langdurig buitenlandsch verblijf zijn middel van bestaan in de waagschaal stellen.

Behalve de cursus over staathuishoudkunde voor volwassenen, die in het Notarishuis, eens om de veertien dagen des Zaterdagsavonds van 8—9½ uur gegeven werd en vrij druk bezocht werd, werden in den loop van 1848 nog andere werkzaamheden aan onzen vader opgedragen. Door het Utrechtsch Genootschap benoemd tot lid van de commissie voor de statistiek,

woonde hij o.a. in Mei eene vergadering bij van deze commissie ten huize van Prof. Ackersdyck. Bij die gelegenheid maakt hij kennis met den heer B. W. A. E. Sloet, die korten tijd daarna hem aanspoorde zijnen naam aan het door hem uitgegeven staathuishoudkundig tijdschrift te verbinden. Dit leidde tot herhaalde briefwisseling met den heer Sloet en vermoedelijk tot het leveren van bijdragen aan het tijdschrift. In dat jaar zond onze vader, voor zooveel bekend, alleen een opstel in van de hand van zijn broeder Hendrik, handelende over Indische Muntzaken.

Bij de eerste verkiezingen, na aanneming der nieuwe grondwet, werd onzen vader de candidatuur voor het lidmaatschap der tweede kamer aangeboden. Om finantieele redenen bedankte hij er voor, ofschoon hij er overigens wel lust in had en de kansen van zijne verkiezing gunstig stonden.

Overzien wij het jaar 1848, dan blijkt het een veel bewogen jaar voor onzen vader te zijn geweest, een jaar vol van zorgen, eerst huisselijke later maatschappelijke, een jaar van wel drukke maar ook voldoening gevende werkzaamheid, een jaar van groote verwachtingen en teleurstellingen.

Het volgende jaar werd voorspoediger begonnen en bevredigender besloten. Vrouw en kroost hadden in het vorige jaar aan krachten gewonnen. De gezondheid der eerste was beter dan sedert tijden het geval was. De zaken gingen voorspoedig.

Nadat de eerste maanden van 1849, zonder andere vermeldenswaardige bijzonderheden verliepen dan dat de Minister van Finantiën van Bosse onzen vader raadpleegde over de verbetering van het Indische Muntwezen, ontving hij den 15den Maart een belangrijk bericht van zijn neef C. D. Crommelin uit Amsterdam. De betrekking van secretaris der Nederlandsche Bank zou mogelijk weldra open komen en als bloedverwant, doch blijkbaar ook als Directeur der Bank, gaf hij, met voorkennis der Directie, onder geheimhouding de wenk om naar die betrekking te solliciteren.

Daags daarop kreeg hij ook van van Ryckevorsel bericht, dat het secretariaat vakant was en dat, indien hij die betrekking begeerde, de minister van Bosse hem daartoe aan den Koning zou voordragen. Hij had dus maar toe te tasten, maar moest zich niet lang bedenken, want den volgenden dag stierf Koning Willem II en de kans was groot, dat het ministerie door den nieuwen koning ontslagen zou worden, in welk geval van Bosse voor zichzelf het secretariaat zou kunnen begeeren.

De voorwaarden aan het secretariaat der Nederlandsche Bank verbonden waren gunstig; toch aarzelde onze vader. Hij zag er tegen op Rotterdam, waaraan hij zoo sterk gehecht was, te verlaten; als secretaris niet meer geheel onafhankelijk te zijn, zelfs nooit een nacht van huis te mogen zijn; een altijd nog mogelijk professooraat er aan te geven. Maar daartegenover stond een goed bestaan, wel is waar niet veel meer inkomen dan de advokatenpraktijk en de daarbij waargenomen be-

trekkingen hem opleverden, maar toch meer; eene geziene betrekking en niet te veel uiteenlopende werkzaamheden. De keuze was moeilijk. De vrees, dat zijn gestel op den duur de overmatige inspanning der laatste jaren niet zou kunnen verduren, gaf bij het vele goeds dat de betrekking aanbood den doorslag en den 29sten Maart stelde hij zich beschikbaar. Reeds den 7den April volgde het besluit zijner benoeming. Die benoeming was geschied in overleg met de Bankdirectie en was aan velen welkom, zooals menige brief uit Amsterdam getuigde.

Ook Ackersdyck was tevreden „dat men voor een zoo „gewichtige post alle gunst en consideratie heeft ter „zijde gesteld, en gekozen heeft dien, die er het meest „van wist. Ik vind het ook eene voldoening dat uw „werk over het Bankwezen, dat wij wel eens meenden „dat zoo weinig vrucht had opgeleverd, nu toch nog „de eerste aanleiding is geweest **om u aan het hoofd „van het bestuur der Bank te doen plaatsen**”. (ik onderstreep).

1° Juni trad hij in functie, tijdelijk zijn intrek nemende in een logement. Den 7den Juni schrijft hij aan Ackersdyck: „Gij kunt denken, dat ik allerlei beslommeringen „heb, en daarbij eene werkkring, die mij geheel nieuw „is. Een en ander geeft mij veel drukte; doch reeds „bemerkt ik duidelijk, dat, zoodra de details van mijne „betrokking mij gemeenzaam zullen geworden zijn, ik „veel tijd voor studie zal overhouden. Dit geeft mij „moed; want het is alleen in het vooruitzicht daarop, „dat ik Rotterdam verlaten heb en mij in eene stad „gevestigd heb, met welke ik weinig op heb. „De bankdirectie heeft mij zeer goed ontvangen en ik „gevoel mij reeds tamelijk op mijn gemak in mijne „functiën. Ik haak er nu slechts naar rustig genoeg ge- „vestigd te zijn om mijne studiën met kracht te kunnen „doorzetten.”

Het tweede tijdvak van zijn leven was hiermede gesloten en een veel belovende toekomst werd hem geopend. Evenals na het 1ste tijdvak laten wij hier eenige denkwaardige datums volgen:

4 December	1838	Aankomst te Rotterdam
5 December	1838	Beëdiging als advokaat
18 Juli	1840	Benoemd tot 2e Luitenant der Schutterij
	1840	Benoemd tot Secretaris der My v. Fraaie Kunsten & Wetenschappen
November	1840	Eerste bijeenkomst in zake Afschaffing der Slavernij
6 Augustus	1841	Benoemd tot Regter-Plaatsvervanger bij de Arr. Regtbank (afgetreden 22 Febr. 1844)
September	1842	Verloving
October	1842	Benoemd tot Wijkmeester (afgetreden Aug. 1843)
4 Februari	1843	Benoemd tot Secretaris der Kamer van Koophandel en Fabrieken

7 Februari	1843	Overlijden van Mr. W. C. Ackersdyck
15 Februari	1843	Benoemd tot lid der plaatselijke Schoolcommissie
26 Juli	1843	Huwelijk
Zomer	1844	Verschijnen van het werk: „De Werkinrigtingen voor armen”
30 Juli	1844	Benoemd tot 1ste Luitenant der Schutterij
Einde	1844	Vertrek van zijn broeder Hendrik naar Indië
27 September	1844	Geboorte van zoon Rudolf Adriaan
20 September	1845	Benoemd tot leeraar in Handelswetenschappen aan het Gymnasium
5 Mei	1846	Geboorte van dochter Constance Frederica
November	1846	Memorie over het Indische Muntwezen naar Indië verzonden
26 December	1847	Geboorte van zoon Adriaan Walter
23 Maart	1848	Bespreking met Luzac over minister van finantiën
Juli	1848	Uitzicht op professoraat te Leiden vervallen
8 Augustus	1848	Benoemd tot lid van het Bureau van Consultatie
Augustus	1848	Benoemd tot lid commissie v. d. Statistiek v. h. U. G.
Augustus	1848	Uitnoodiging om als vertegenwoordiger te Frankfort op te treden
15 Maart	1849	Bericht van vacature Secretariaat Ned. Bank
29 Maart	1849	Beschikbaarstelling tot Secretariaat Ned. Bank
7 April	1849	Benoeming Secretariaat Ned. Bank
1 Juni	1849	Aanvaarding Secretariaat Ned. Bank

WILLEM CORNELIS ACKERSDIJCK
JUR. UTR. STUD. — 23 MEI 1778

Het gebeurt niet dikwijls dat Walter Mees (rechts) Wilmington juist verlaat, terwijl A. S. Hamon terugkeert van een tocht.

De twee vertegenwoordigers van Du Pont die de olie-industrie over de gehele wereld bezoeken, leggen per jaar ongeveer 80.000 mijl per vliegtuig af.

Walter Mees, geb. Hengelo (O) 10 november 1904

Overgenomen uit: Du Pont Magazine van February—March 1958

BALANS PER 31 DECEMBER 1957

R. Mees & Zoonen	f 556,85	Nog te boeken/betalen	
Spaarbank	„ 2.279,48	Kroniek no. 12	f 1.026,75
Nog te boeken intrest	„ 56,81	Administratiekosten	„ 50,—
		Porti en zegels	„ 15,86
			f 1.092,61
		Saldo	
		Kapitaal	f 2.349,35
		Verlies	„ 548,82
			„ 1.800,53
	f 2.893,14		f 2.893,14

VERLIES- EN WINSTREKENING PER 31 DECEMBER 1957

Kroniek no. 12	f 1.026,75	Contributies en giften	f 586,50
Onderzoekkosten	„ 81,25	Intrest	„ 57,59
Administratiekosten	„ 50,—	Verlies	„ 548,82
Porti en zegels	„ 16,71		
Telegrammen	„ 4,90		
Boekwerk	„ 6,90		
Diversen	„ 6,40		
	f 1.192,91		f 1.192,91